

Statsadvokaten for Sjælland afgiver herved beretning om resultatet af sin efterforskning af ulykken den 30. juni 2000 på Roskilde Festival.

København, den 11. juni 2002.

Bilagsfortegnelse	4
1. Indledning	5
2. Kommissorium	7
3. Undersøgelsens tilrettelæggelse og gennemførelse samt redegørelsens opbygning og form.....	8
3.1 Indledning	8
3.2 Indsamling af oplysninger mv.	8
3.3 Redegørelsens opbygning	10
3.4 Redegørelsens form	11
4. Fakta vedrørende Roskilde Festivalen.....	12
4.1 Indledning	12
4.2 Udvikling	12
4.3 Festivalområdets opbygning	13
4.4 Festivalens organisation	15
4.5 Orange Områdes organisation	16
4.6 Området omkring Orange Scene	19
5. Resume og konklusion	25
6. Publikum vælter og musikken standses.....	31
6.1 Indledning	31
6.2 Forklaringer publikum	32
6.3 Forklaringer mv. fra festivalledelse samt vagter.....	49
7. Publikums adfærd	76
7.1 Indledning	76
7.2 Forklaringer	76
7.3 Sammenfatning.....	78
8. Det lægelige beredskab på Roskilde Festivalen 2000	79
8.1 Indledning	79
8.2 Scenelægefunktionen (Medical Crew)	81
8.3 Dansk Røde Kors (DRK)	96
8.4 Samariterlægeorganisationen (Lægerne og sygeplejerskerne ved Main).....	101
9. Beskrivelse og forsøg på kortlægning af de afdødes forhold omkring ulykken	104
9.1 Indledning	104
9.2 Carl Henrik Bundbjerg	104
9.3 Allan Mwangi Tonnesen	106
9.4 Marco Penschel.....	109
9.5 Franciscus Nouwens	111
9.6 Jakob Folke Svensson.....	113
9.7 Lennart Tobias Nielsen	115
9.8 Karl Johan Gustafsson	116
9.9 Mats Frederik Thuresson.....	118
9.10 Anthony James Hurley.....	119

10. Alarmering mv.	121
10.1 Indledning	121
10.2 Kommunikationskontoret	121
10.3 Beredskabskontoret	122
10.4 Opkaldet til Alarmcentralen - 112	123
10.5 Sammenfatning	125
11. Redningsindsatsen i forbindelse med ulykken på Roskilde Festivalen 2000	126
11.1 Indledning	126
11.2 Politiet	127
11.3 Roskilde Brandvæsen og Falcks Redningskorps A/S	145
11.4 Roskilde Amts Sygehus Roskilde (RASR)	150
11.5 Nye regler i 2000	155
12. Tekniske undersøgelser mv. vedrørende forhold, der kan have spillet en rolle i forbindelse med ulykken	157
12.1 Indledning	157
12.2 Dårlig lyd	157
12.3 Bølgebryderne og jordbundsforholdene foran scenen	161
12.4 Tilrettelæggelsen af musikprogrammet mv.	164
12.5 Pearl Jam	165
12.6 Lægefaglige spørgsmål mv.	166
13. Ansøgning og tilladelse	170
13.1 Indledning	170
13.2 Regler vedrørende udfærdigelse af tilladelser	170
13.3 Ansøgningen og tilladelsen	171
13.4 Forklaringer	171
13.5 Sammenfatning	173

Bilagsfortegnelse

- Bilag 1** Politimesteren i Roskildes redegørelse af 14. juli 2000.
- Bilag 2** Politimesteren i Roskildes redegørelse af 15. december 2000.
- Bilag 3** Justitsministerens skrivelse af 8. februar 2001 til Statsadvokaten for Sjælland.
- Bilag 4** Spørgsmål fra Folketinget vedrørende undersøgelsen og ministerens svar.
- Bilag 5** Kriminalteknisk erklæring vedrørende blandt andet bølgebryderne.
- Bilag 6** Sikkerhedsforanstaltninger ved Orange Scene af 1. juli 2000.
- Bilag 7** Gode råd til frontbuevagterne ved Orange Scene.
- Bilag 8** Retningslinier for Konferencierer ved festivalens scener.
- Bilag 9** Retningslinier for Stagemanagerfunktionen ved festivalens scener.
- Bilag 10** Oplysninger til brug for scenerne ved større ulykker.
- Bilag 11** Meddelelse til konferencierne ved større ulykker.
- Bilag 12** Vagthavende (Politivagten) handlingsplan - plan 159.
- Bilag 13** Vagthavende (Politistationen) handlingsplan - plan 100 A.
- Bilag 14** Delplan vedrørende oprettelse af KST.
- Bilag 15** RASR beredskabsplan.
- Bilag 16** RASR instruks til Kool-lægen (1).
- Bilag 17** RASR instruks til Kool-lægen (2).
- Bilag 18** Rapport af 25. juli 2000 fra Teknologisk Institut vedrørende ulykken.
- Bilag 19** Rapport af 14. november 2000 fra Geoteknisk Institut.
- Bilag 20** Koncertplan for festival 2000.
- Bilag 21** Rapport af 12. juli 2000 fra Teknologisk Institut vedrørende iltmangel mv.
- Bilag 22** Udtalelse af 12. december 2000 fra Forsvarets Sanitetsskole vedrørende iltmangel.
- Bilag 23** Udtalelse af 11. marts 2002 fra Retsmedicinsk Institut vedrørende lægelige spørgsmål.
- Bilag 24** Udtalelse af 25. april 2002 fra Sundhedsstyrelsen vedrørende lægelige spørgsmål.
- Bilag 25** Festivalens ansøgning af 22. maj 2000 om tilladelse til afholdelse af festival 2000.
- Bilag 26** Politimesterens tilladelse af 7. juni til afholdelse af festivalen 2000.

1. Indledning

Efter en forud indhentet tilladelse fra Politimesteren i Roskilde afholdt Foreningen Roskilde Fonden Roskilde Festival i dagene 29. juni til 2. juli 2000. Festivalen blev som vanligt afholdt i området omkring Dyrskuepladsen i Roskilde Kommune.

Rockorkesteret Pearl Jam optrådte den 30. juni 2000 på Orange Scene på festivalen for ca. 50.000 publikummer. Koncerten begyndte omkring kl. 22.30.

På et tidspunkt omkring kl. 23.00 opstod der nogle kraftige bølgebevægelser blandt publikum. Angiveligt som følge af disse bølgebevægelser væltede en gruppe på 40-50 publikummer. Denne gruppe var placeret i området tæt på afskærmningen til scenen (frontbuehegnet).

De væltede kunne på grund af presset fra det øvrige publikum ikke komme op at stå igen, hverken ved egen eller de omkringstående hjælp. Publikum var væltet i en afstand fra frontbuehegnet, hvor vagterne, som befandt sig på den anden side af frontbuehegnet, ikke kunne nå dem.

Musikken blev standset, og publikum som var væltet, og hvoraf flere var livløse, blev løftet ind over frontbuehegnet, hvorefter de blev båret til et telt i bagsceneområdet (lægeteltet), hvor et antal læger og sygeplejersker indledte behandling på de livløse samt på de øvrige publikummer, som kom tilskade i forbindelse med at de væltede og var fastklemmt.

Der blev hos Roskilde Brandvæsen rekvireret ambulancer til de tilskadekomne. Ambulancerne ankom, og flere af de kvæstede blev straks bragt til Roskilde Amts Sygehus Roskilde. I forbindelse med alarmeringen blev der tillige sendt politi til ulykkesstedet. Politifolkene hjalp til med selve redningsarbejdet, ligesom de udførte de mere politimæssige opgaver i tilknytning til ulykken.

Dagen efter indledte Politimesteren i Roskilde en undersøgelse af ulykken, med det formål at forsøge at klarlægge hændelsesforløbet, for om muligt at give svar på, hvorfor koncerten endte med, at 9 unge mænd omkom.

Den 14. juli 2000 afgav Politimesteren i Roskilde en foreløbig redegørelse. Det anføres blandt andet i redegørelsens konklusion, at ulykken efter Politimesterens opfattelse skyldes et sammenfald af nærmere angivne uheldige omstændigheder, og hvor publikums opførsel er den mest væsentlige, samt at der ikke er grundlag for at drage nogen strafferetligt til ansvar efter ulykken.

Politimesterens redegørelse af 14. juli 2000 vedlægges som bilag 1.

Den 15. december 2000 afgav Politimesteren i Roskilde sin endelige redegørelse. Det fremgår af redegørelsen, at den alene vedrører hændelsesforløbet forud for og under ulykken - ikke redningsaktionen. I sammenfatningen hedder det blandt andet:

”Samlet må det vurderes, at ulykkens indtræden og de alvorlige følger heraf skyldes sammentræf af uheldige omstændigheder. Heri indgår både vejret, luftforholdene og lyden, men nok så meget publikums adfærd, som må vurderes at være den væsentligste årsag til ulykken.

Ulykkens omfang må tillige antages at være forøget af en - af forståelige grunde - langsom erkendelse af situationens alvor, tvivl om kommandoforhold og meldeveje, en tro på at situationen kunne løses fra frontbuen, samt at det at stoppe musikken var en stor beslutning. Endelig har det også haft betydning, at der gik lang tid, før publikum efter koncerten blev stoppet, var at formå til at trække sig tilbage.

Det skønnes ikke, at der i anledning af ulykken er grundlag for at indlede strafferetlig efterforskning.”

Politimesterens redegørelse af 15. december 2000 vedlægges som bilag 2.

Ulykken og de to redegørelser fra Politimesteren i Roskilde gav anledning til megen presseomtale og offentlig debat.

Hovedkritikpunkterne i den offentlige debat vedrørende de to redegørelser var, dels at man fandt grundlaget, hvorpå Politimesteren i Roskilde byggede sin vurdering var for spinkelt, dels blev det gjort gældende, at man ikke havde tillid til politimesterens vurderinger, da han som tilladelsesgivende myndighed kunne ifalde ansvar såfremt tilladelsen eksempelvis var givet på et for spinkelt grundlag.

Den 8. februar 2001 bad Justitsministeren statsadvokaten for Sjælland, Erik Merlung, om at foretage en fornyet gennemgang og vurdering af det samlede hændelsesforløb i forbindelse med ulykken, herunder forløbet af den efterfølgende redningsaktion.

Det blev i samme forbindelse bestemt, at undersøgelsen skal gennemføres efter retsplejelovens almindelige regler, samt at Rigspolicehens Rejseafdeling skal bistå statsadvokaten med efterforskningen.

2. Kommissorium

Ved skrivelse af 8. februar 2001 anmodede Justitsministeren mig om at foretage en fornyet gennemgang og vurdering af hele det samlede hændelsesforløb i forbindelse med ulykken, herunder den efterfølgende redningsaktion.

Det blev endvidere bestemt, at undersøgelsen skal gennemføres efter retsplejelovens almindelige regler og danne grundlag for en vurdering af, om der er anledning til at tage skridt til strafferetlig forfølgning i sagen.

Justitsministerens skrivelse til mig vedlægges som bilag 3.

Undersøgelsens genstand og omfang blev efterfølgende yderligere præciseret gennem ministerens besvarelse af en række spørgsmål fra medlemmer af Folketinget.

Enkelte af folketingsmedlemmernes spørgsmål vedrørende undersøgelsen og ministerens svar vedlægges som bilag 4.

Opgaven kan herefter nærmere beskrives som foretagelse af en udredning og beskrivelse af det samlede faktuelle hændelsesforløb omkring ulykken, herunder forholdene omkring tilladelsen til afholdelsen af festivalen, sikkerhedsforanstaltningerne og beredskabet omkring festivalen, samt redningsaktionen.

Udredningen af det samlede hændelsesforløb vil herefter danne grundlag for min vurdering af, om der er anledning til at indlede strafferetlig forfølgning mod personer involveret i hændelsesforløbet forud for ulykken, hændelsesforløbet omkring ulykken, samt hændelsesforløbet efter ulykken, herunder også for eventuelle overtrædelser af særlovgivningen. Ved afgørelsen af, om der skal indledes strafferetlig forfølgning, vil blandt andet indgå en vurdering af oplysninger om eventuelle fejl eller mangler, som er afdækket i forbindelse med undersøgelsen.

En vurdering af oplysninger om eventuelle fejl eller mangler vedrørende forhold, der ikke har betydning for den strafferetlige undersøgelse af sagen, vil imidlertid ligge uden for min kompetence.

Den del af min undersøgelse, der er en fornyet gennemgang og strafferetlig vurdering af hændelsesforløbet, som det allerede er beskrevet og vurderet i de to redegørelser af henholdsvis 14. juli og 15. december 2000 fra Politimesteren i Roskilde har hjemmel i retsplejelovens § 101, stk. 2 og er en konsekvens af, at forældre, der mistede en søn i forbindelse med ulykken på festivalen, har været stærkt kritiske med hensyn til politimesterens afgørelse om, at der ikke i anledning af ulykken ses at være grundlag for at indlede strafferetlig efterforskning, jf. retsplejelovens § 749.

Den del af min undersøgelse der vedrører ansøgningen og redningsaktionen er ny, idet disse forhold ikke nærmere har været beskrevet og vurderet af Politimesteren i Roskilde i forbindelse med hans undersøgelse af ulykken. Min afgørelse af, hvorvidt der er grundlag for at indlede strafferetlig forfølgning for så vidt angår de nye forhold, kan under hensyntagen til de almindelige klageregler inden for strafferetsplejen, påklages til Rigsadvokaten, jf. retsplejelovens § 99, stk. 3.

3. Undersøgelsens tilrettelæggelse og gennemførelse samt redegørelsens opbygning og form

3.1 Indledning

Undersøgelsen er foretaget af mig med bistand af en vicesstatsadvokat samt en efterforskningsenhed bestående af 3-5 efterforskere fra Rigspolitechefens Rejseafdeling under ledelse af en vicekriminalkommissær.

I dette afsnit vil jeg kort redegøre for den foretagne efterforskning og indsamling af oplysninger samt redegørelsens form og opbygning.

3.2 Indsamling af oplysninger mv.

Politimesteren i Roskilde har til brug for min undersøgelse fremsendt alle de akter, som er udarbejdet og indhentet i forbindelse med hans efterforskning af ulykken, og som dannede grundlag for hans to redegørelser.

Derudover har politimesteren fremsendt alt materiale, der vedrører behandlingen af Roskilde Festivalens ansøgning samt politimesterens tilladelse til afholdelse af festivalen 2000.

I relation til spørgsmålet om beredskabet i forbindelse med festivalen har politimesteren fremsendt de planer og retningslinier, der var udarbejdet af politimesteren til brug ved ulykker mv. ved Roskilde Festivalen 2000.

Til brug ved afklaringen af spørgsmålet om politiets indsats i forbindelse med ulykken har politimesteren fremsendt en liste med navne mv., dels på det politipersonale, der var tilstede på festivalpladsen, dels det politipersonale, der fungerede som vagthavende på henholdsvis Politivagten (Slagteriskolen) og Politistationen (Roskilde Politistation) på tidspunktet for ulykken. Endvidere har politimesteren fremsendt døgnrapporter udarbejdet af politikredsen for den 30. juni til den 1. juli 2000.

Hovedparten af de tilsendte sagsakter fra politimesteren består af afhøringsrapporter. Politimesteren har som led i sin efterforskning af ulykken afhørt mere end 900 personer. Der er herunder blandt andre foretaget afhøring af festivalledelsen, ansvarspersoner på festivalen, vagter, teknikere, læger og sygeplejersker og festivalgæster.

Politimesteren har endvidere i forbindelse med efterforskningen indhentet en række tekniske erklæringer samt udtalelser fra sagkyndige, herunder blandt andre lægelige erklæringer vedrørende de afdøde, tekniske erklæringer vedrørende sikkerhedsforanstaltninger ved Orange Scene, udtalelser vedrørende styrken og kvaliteten af lyden i højtalerne samt erklæringer og udtalelser vedrørende vejrforhold mv.

Alle de modtagne sagsakter fra politimesteren i Roskilde indgår i min undersøgelse.

Jeg har, ud over at indhente sagsakter mv. fra politimesteren i Roskilde, selv foretaget efterforskning af ulykken mv.

Efterforskningen har i et vist omfang båret præg af, at den for en stor dels vedkommende er foretaget omkring ét år efter ulykken fandt sted. Eksempelvis har det i forbindelse med genafhøring og afhøring af vidner vist sig, at deres hukommelse ikke er så klar og righoldig på detaljer, som den formentligt ville have været kort tid efter ulykken.

Jeg indledte min efterforskning med gennem medierne at opfordre vidner og andre, som måtte sidde inde med oplysninger omkring ulykken, til at rette henvendelse til mig. Senere blev opfordringen tillige annonceret på Roskilde Festivalens hjemmeside. En række personer reagerede på opfordringerne, og er efterfølgende blevet afhørt. Der er dog efter en konkret vurdering ikke foretaget afhøring af et vidne fra Spanien samt et vidne fra Australien, som begge reagerede på min opfordring.

På baggrund af en konkret vurdering er der foretaget afhøring/genafhøring af personer fra festivalledelsen, udvalgte ansvarspersoner samt alle vagter, der var tilstede ved Orange Scene i forbindelse med ulykken. Der er således foretaget afhøring af de vagter mv., som ikke blev afhørt af Roskilde Politi, da de undlod at reagere på henvendelser fra politimesteren.

Der er foretaget afhøring og genafhøring af de læger og sygeplejersker, der var tilstede på festivalen (Scenelægefunktionen) samt af læger og sygeplejersker, der havde vagt på Roskilde Amts Sygehus Roskilde (RASR) på tidspunktet for ulykken.

Der er foretaget afhøring af de læger og sygeplejersker, der gjorde tjeneste under Samaritrelægeorganisationen, ligesom der er foretaget afhøring af samaritterne fra Dansk Røde Kors.

Der er foretaget afhøring af personale ved Roskilde Brandstation samt Roskilde Brandvæsens telefonvagt på festivalpladsen. Der er foretaget afhøringer af personale fra Falck, som tillige har tilsendt forskelligt materiale vedrørende redningsindsatsen.

Der er foretaget afhøring af de politifolk, som har været involveret i behandlingen af tilfældet til afholdelse af festival 2000, de politifolk der som vagthavende disponerede i forbindelse med ulykken samt de politifolk, som deltog i selve redningsaktionen.

Der er foretaget afhøring/genafhøring af publikummere, som kom tilskade i forbindelse med ulykken, og som i den anledning blev registreret. Der er endvidere foretaget genafhøring af de publikummere, som har gjort særlige iagttagelser omkring ulykken.

Der er foretaget afhøring af venner, familie og bekendte til de afdøde, som var tilstede på festivalen på tidspunktet for ulykken, for på denne måde at kortlægge de afdødes færden så tæt op mod ulykken som muligt. Der er i den anledning tillige foretaget afhøring af frontbuevagter og læger/sygeplejersker i et forsøg på at få klarlagt, hvem der hjalp den enkelte over frontbuehegnet og hen til lægeteltet, hvem der behandlede den enkelte samt, hvem der erklærede den enkelte for død.

Der har været afholdt møde med Roskilde Amt, som i den forbindelse har udleveret materiale vedrørende amtets beredskabsplaner.

Der har været afholdt møde med Embedslægeinstitutionen for Roskilde Amt, der i forbindelse med mødet udleverede kopi af brevveksling med blandt andre festivalledelsen, Politimesteren i Roskilde, samt Roskilde Amt vedrørende beredskabet på festivalen.

Endelig er der indhentet udtalelser fra Retsmedicinsk Institut samt Sundhedsstyrelsen vedrørende en række spørgsmål af lægefaglig karakter.

Der er i forbindelse med min efterforskning foretaget afhøring/genafhøring af mere end 450 personer.

3.3 Redegørelsens opbygning

I dette afsnit vil jeg kort redegøre for, hvorledes min redegørelse er opbygget.

I afsnit 4 - Fakta omkring Roskilde Festivalen - er festivalens organisation nærmere beskrevet. Jeg har i den forbindelse foretaget en kort beskrivelse de enkelte funktioner og lokaliteter mv. omkring Orange Scene, ligesom det ved fotos vises, hvor lokaliteterne mv. er placeret i forhold til hinanden.

I afsnit 5 - Resumé og konklusion - har jeg sammenfattet resultatet af min undersøgelse.

I afsnit 6 - Publikum vælter og musikken standser - har jeg ved gengivelse af forklaringer fra publikum, vagter og festivalledelse blandt andet beskrevet de nærmere omstændigheder omkring ulykken, kompetencer og retningslinier mv. i relation til at standse musikken samt det tidsmæssige forløb omkring ulykken.

I afsnit 7 - Publikums adfærd - har jeg, ved gengivelse af forklaringer fra publikum om publikums adfærd under koncerten, forsøgt at belyse spørgsmålet om hvorvidt publikum selv, direkte eller indirekte, var årsag til ulykkens opståen eller udvikling.

I afsnit 8 - Festivalens lægelige beredskab - har jeg foretaget en beskrivelse af det samlede lægelige beredskab på festivalen, ligesom som jeg ved gengivelse af forklaringer fra læger, sygeplejersker og samarittere nærmere har beskrevet de enkelte lægelige funktioners dispositioner i forbindelse med ulykken.

I afsnit 9 - Kortlægning af de afdødes færden forud for ulykken - har jeg ved gengivelse af forklaringer fra venner og bekendte til de afdøde, vagter samt læger og sygeplejersker forsøgt at skabe et samlet billede af, hvad der skete med den enkelte af de afdøde, i forløbet fra de kommer til publikumsområdet ved Orange Scene til de bringes til Roskilde Amts Sygehus Roskilde.

I afsnit 10 - Alarmering - har jeg samlet de oplysninger der foreligger vedrørende selve alarmeringen, dels den alarmering der finder sted over festivalens radiosystem (festivalradioen), dels den del af alarmeringen der finder sted via telefonnettet (112).

I afsnit 11 - Redningsindsatsen i forbindelse med ulykken - har jeg, blandt andet ved gengivelse af forklaringer fra Roskilde Politi, Roskilde Brandvæsen og Falcks Redningskorps A/S samt læger og sygeplejersker mv. ved Roskilde Amts Sygehus foretaget en nærmere beskrivelse af forløbet af redningsindsatsen.

I afsnit 12 - Tekniske undersøgelser mv. - har jeg valgt at samle en række forhold af mere teknisk karakter, som angiveligt kan have spillet en rolle i forbindelse med ulykkens opståen eller udvikling. I afsnittet behandles eksempelvis spørgsmål vedrørende bølgebrydere, lyd kvalitet samt en række lægelige spørgsmål vedrørende ulykken.

I afsnit 13 - Ansøgning og tilladelse - har jeg dels foretaget en beskrivelse af retsgrundlaget vedrørende udstedelse af en tilladelse som den omhandlede, dels har jeg, ved gengivelse af forklaringer, foretaget en nærmere beskrivelse af politimesterens sagsbehandling af festivalledelsens ansøgning om tilladelse til afholdelse af festival 2000.

3.4 Redegørelsens form

Da akter i straffesager, herunder afhøringsrapporter, som udgangspunkt ikke er undergivet de almindelige regler om aktindsigt, sammenholdt med Justitsministerens ønske om, at redegørelsen umiddelbart skal kunne offentliggøres, har jeg valgt en form, hvor jeg gengiver de væsentligste dele af vidnernes forklaringer. De forklaringer, der således er gengivet, er udvalgt som repræsentative, men konklusioner og vurderinger bygger selvsagt på samtlige sagens akter. Forklaringerne er delvist anonymiseret, således at der alene er en angivelse af, hvilken funktion/titel vidnet havde. Titlen eller funktionen følges op af en henvisning i parentes, hvori angives nummeret på det bilag i straffesagens akter, hvorfra oplysningerne er hentet.

De enkelte afsnit slutter af med en sammenfatning, hvor jeg i "at-form" opremser, hvad der i de enkelte afsnit efter min vurdering kan lægges til grund.

I redegørelsen er der en lang række henvisninger til forskellige bilag, som er en del af redegørelsen. Disse bilag består hovedsageligt af skrivelser, erklæringer, samt udtalelser mv. Bilagene er optaget i et særskilt bind.

4. Fakta vedrørende Roskilde Festivalen

4.1 Indledning

I dette afsnit vil jeg kort beskrive en række faktuelle forhold omkring festivalen for på denne måde, at skabe en vis baggrund for forståelsen og vurderingen af forklaringer mv., der ofte indeholder henvisning til begreber, lokaliteter, funktioner samt organisationen på Roskilde Festival, og som ikke umiddelbart er forståelig uden en nærmere forklaring.

4.2 Udvikling

Den første festival i Roskilde blev afholdt i 1971. Den havde en varighed på 2 dage, og blev afholdt fra én scene. Der deltog ca. 20 forskellige orkestre, og ca. 10.000 publikummer overværede festivalen.

Festivalen voksede op igennem 1970'erne, og i 1978 optrådte ca. 40 orkestre i 3 dage fra 3 scener for ca. 40.000 publikummere.

Midt i 1990'erne var der flere år i træk med mere end 90.000 publikummere. I 1997 blev festivalen afviklet over 4 dage fra 7 scener med 90.000 publikummere samt ca. 19.000 frivillige medarbejdere.

I år 2000 blev festivalen afholdt i dagene 29. juni til 2. juli. 170 orkestre optrådte fra 8 scener for 75.000 publikummere. Antallet af frivillige medarbejdere var ca. 15.000.

I takt med det stigende antal publikummere er området, hvorpå festivalen afholdes ligeledes blevet udvidet. Det samlede festivalområde udgjorde således i 1972 3 tønder land mod 282 i 2000.

4.3 Festivalområdet opbygning

Festivalområdet opbygges år efter år efter stort set det samme koncept. De enkelte scener mv. placeres stort set samme sted år efter år. Ikke alle fotos er fra 2000, men da funktionernes placering er den samme, er dette uden betydning. Oversigtsfoto er optaget af Scankort den 30. juni 1995.

På næste side er der på et luftfoto med en rød markering angivet placeringen af de væsentligste af de lokaliteter, der indgår i min redegørelse.

Samaritervagten East, Telefonvagten East, ambulancer og brandbiler

På denne lokalitet har Dansk Røde Kors en samaritervagt, som er placeret i campingområdet i den østlige del af festivalområdet. Vagten er bemanded med en vagtleder og et antal samaritter.

På samme lokalitet har endvidere Roskilde Brandvæsen til huse med en telefonvagt, en bemanded ambulance samt bemandede brandkøretøjer.

Samaritervagt West

På denne lokalitet har Dansk Røde Kors endnu en samaritervagt, som er placeret i campingområdet i den vestlige del af festivalområdet. Vagten er bemanded med en vagtleder og et antal samaritter.

Main

Main er Dansk Røde Kors hovedvagt. Her har samaritternes leder – Den Administrative Vagtleder – til huse sammen med et antal samaritter.

På samme lokalitet har endvidere samariterlægerne deres behandlingssted samt det til funktionen tilknyttede afrusningstelt.

Kommunikationskontoret

Kommunikationskontoret er placeret i festivalområdets østlige del. I kommunikationskontoret, hvor man er ansvarlig for radiokommunikationen på festivalen, sker der omstilling mellem de radioer, som ønsker at tale sammen – efter samme princip som de gammeldags omstillingsborde.

Grøn Scene

Grøn Scene er festivalens næststørste scene. Kort tid efter starten af koncerten med Pearl Jam på Orange Scene sluttede en koncert på Grøn Scene.

Beredskabskontoret

Beredskabskontoret er placeret i festivalområdets nordøstlige del og har en slags "vice-værtsfunktion" på festivalen.

Orange Scene

Orange Scene med tilhørende kontorer og lægetelt er placeret i festivalområdets nordlige del. Det var ved denne scene ulykken fandt sted. De tilskadekomne blev bragt til lægeteltet.

Jeg vil i det følgende afsnit foretage en nærmere beskrivelse af Roskilde Festivalens organisatoriske opbygning.

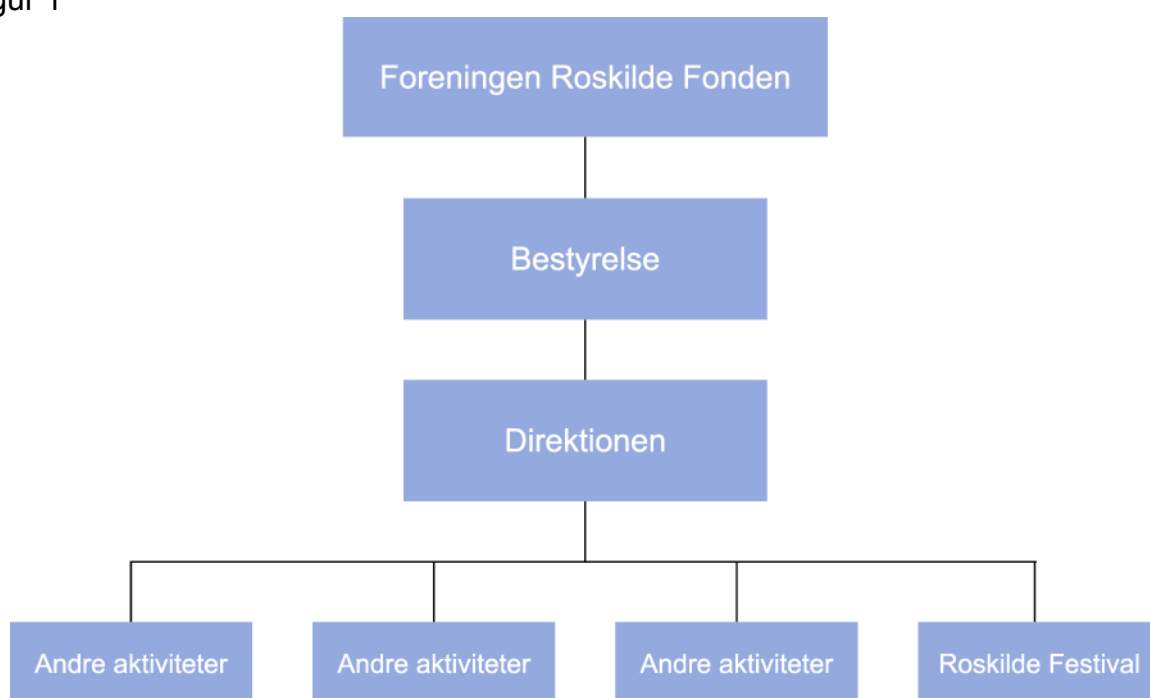
4.4 Festivalens organisation

Det fremgår af vedtægterne, at Foreningen Roskilde Fonden er en forening. Foreningens formål er at støtte initiativer, der er til gavn for børn og unge, samt at støtte humanitært og velgørende arbejde gennem afholdelse af kulturelle arrangementer, herunder festivaler og koncerter.

Foreningen består af en bestyrelse og en direktion. Til at forestå den daglige ledelse og arbejdet i foreningen har direktionen ansat i alt 15 personer på fuld tid.

Når der afholdes Roskilde Festival, som er en blandt flere af foreningens aktiviteter, består festivalledelsen af 3 direktører med hver sit ansvarsområde. Groft sagt er den ene direktør ansvarlig for den kreative del af festivalen, den anden er ansvarlig for den administrative del, mens den tredje har ansvaret for den praktiske del.

Figur 1

”Den administrative direktør” (G-1-4) har om festivalens organisation forklaret, at de enkelte scener og funktioner ved festivalen organisatorisk er opdelt i selvstændige sektioner, hvor den enkelte sektion har ansvaret for, at alt inden for sektionens ansvarsområde er på plads når festivalen starter. En sektion består af et antal (frivillige) ansvarspersoner med hver sin opgave inden for sektionens ansvarsområde. Totalt er der 17 sektioner og ca. 175 ansvarspersoner på hele festivalen. Der henvises til diagrammet, Figur 2, på næste side.

Hver af de i alt 17 forskellige sektioner er igen inddelt i en række nærmere definerede underfunktioner. Hver af de 17 sektioner ledes af en såkaldt ”koordinator”, hvis opgave det blandt andet er, i den enkelte sektion at stå for kommunikationen mellem festivalledelsen og de ansvarspersoner, der er tilknyttet sektionen.

Figur 2

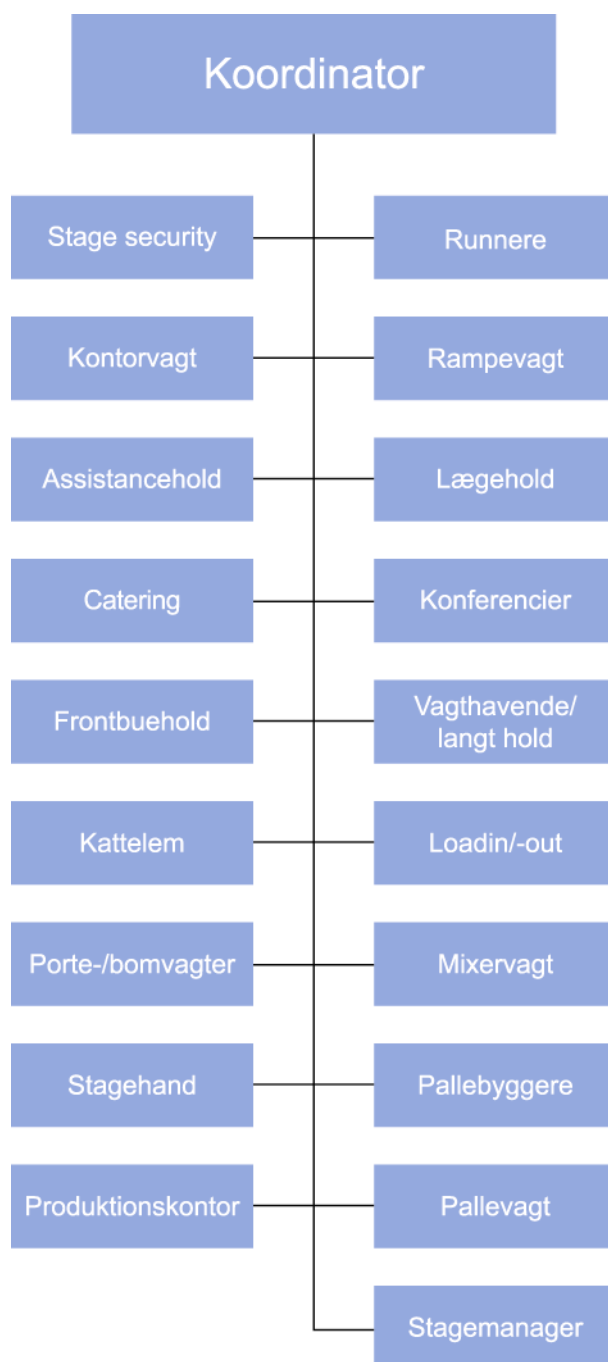

Under selve festivalen udvides antallet af frivillige til ca. 15.000. Disse frivillige arbejder i de forskellige festivalboder, bygger scener, fungerer som vagter mv. Alle de forskellige funktioner, der udføres af de frivillige er indeholdt i en af de 17 ovennævnte sektioner.

4.5 Orange Områdes organisation

Som det fremgår af organisationsdiagrammet (figur 2) vedrørende sektionsopdelingen er Orange Område en af de 17 sektioner. Som nævnt ovenfor er den enkelte sektion igen opdelt i en række underfunktioner. Til Orange Område, der ledes af en koordinator, er der i alt knyttet 19 underfunktioner. Der er på næste side vist et organisationsdiagram vedrørende underfunktionerne i Orange Område, Figur 3. Der vil i oversigtsform blive redegjort for indholdet af de enkelte funktioner (G-2-1-11).

Figur 3

Stage Security (Scenevagtsfunktionen) - består af 5 personer, hvoraf 3 er på vagt på scenen under hver koncert. 2 er "publikumspottere" og 1 vagt - sikkerhedslederen - er "flydende" på bagscenen. Publikumspotternes opgave er, fra scenen at observere på publikum.

Kontorvagt (Orange Scenekontor) - består af 3 personer. Passer telefoner. Hjælper med forefaldende.

Assistancehold - består af 12 personer, som møder efter festivalen, og hjælper med at pakke ned.

Catering - Består af 60 personer og udgør køkkenpersonalet mv. i musikerbyen (en del af bagsceneområdet, hvor de musikere der optræder kan opholde sig uforstyrret).

Frontbuehold - består af 4 hold med ca. 27 personer på hvert hold. Der er to hold på vagt ad gangen. Det ene hold opholder sig i frontbuen, mens det andet hold opholder sig i løbegangen.

Kattelemsvagter - består af 7 personer. Lukker de publikummere, som er kommet ind i frontbuen tilbage i publikumsområdet.

Porte- og bomvagter - består af 29 personer. Udfører adgangskontrol på de to bagindgange til Orange Område.

Stagehands - består af 16 personer. Hjælper orkestrene med udstyr, når de skal på og af scenen.

Produktionskontor - består af 4 personer, som varetager afviklingen af koncerterne og kontakten til orkestrene.

Runnere - består af 4 personer, hvoraf 2 er tilknyttet Musikerbyen og 2 er tilknyttet produktionskontoret. Går til hånde med forefaldende arbejde.

Rampevagt - består af 10 personer. Kontrollerer adgangen til scenen fra bagsceneområdet.

Lægehold (Scenelægefunktionen) - består af læger og sygeplejersker, der er placeret i lægeteltet ved siden af Orange Scene.

Konferencier - ansat på kontrakt. Festivalen har udarbejdet en arbejdsbeskrivelse. Skal, hvis det ønskes, præsentere orkestre, og skal i øvrigt fungere som talerør mellem festivalen og publikum.

Vagthavende / Langt arbejds hold - består af 25 personer. Arbejdsholdet bor i området ved Orange Scene. Bygger scene mv. op og nedtager scene mv. efter afslutning af festival. Er under ledelse af Vagthavende.

Loadin/-out - består af 25 personer. Hjælper med lys og lyd samt ved sceneskift.

Mixervagt - består af 12 personer. Står for adgangskontrollen til mixertårnet, som er placeret i publikumsområdet midt foran scenen.

Pallebygger - består af 20 personer. Bygger palletribunerne forud for festivalen.

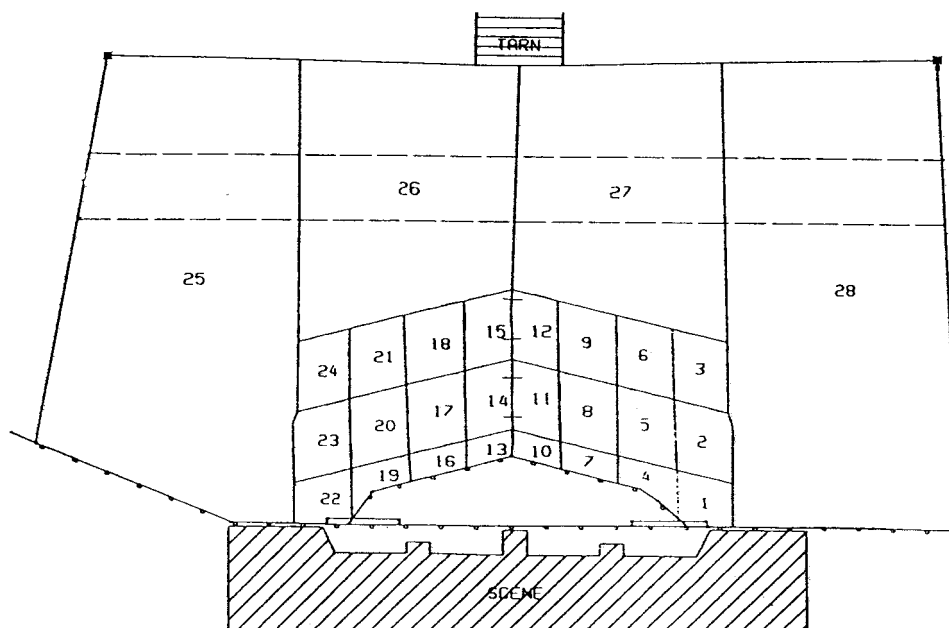
Pallevagt - består af 16 personer. Fungerer som vagter omkring palletribunen, som er placeret længst tilbage i publikumsområdet foran Orange Scene.

Stagemanager - ansat på kontrakt. Festivalen har udarbejdet en funktionsbeskrivelse. Ansvarlig for at koncerterne afvikles til tiden. Hjælper orkestrene med at finde sig tilrette. Råder i den forbindelse over de til scenen tilknyttede "stagehands".

4.6 Området omkring Orange Scene

Rigspolitechefens Tekniske Afdeling blev tilkaldt i forbindelse med ulykken, og har i den forbindelse udarbejdet en erklæring vedrørende forholdene omkring scenen. Der er i den forbindelse blevet foretaget en gennemfotografering af området foran scenen, ligesom der er udarbejdet rids (B-12 - B-108). Der henvises til bilag 5. Som det fremgår af billederne samt af ridset, er området foran Orange Scene opdelt i felter (felt 1-28). Feltopdelingen er dels blevet brugt i forbindelse med Teknisk Afdelings indsamling af effekter fra området, dels i forbindelse med afhøringer af vidner. Vidnerne er i forbindelse med afgivelse af forklaring blevet forevist ridset og i den forbindelse anmodet om at angive, hvor på ridset, - i hvilket felt - de var placeret eller gjorde iagttagelser.

Figur 4

I forbindelse med min undersøgelse er der fra et fotobureau indhentet luffotos af området foran scenen. På disse fotos er med tekst angivet de lokaliteter omkring scenen, som indgår i de afhørtes forklaringer vedrørende ulykken.

Således kan man på foto 1 på næste side særligt se frontbuen, hvor de orangeklædte frontbuevagter er placeret. Man kan se løbegangen, hvor der ligeledes er vagter. Man kan se bølgebryderne, og man kan se medicalteltet (lægeteltet), hvor Scenelægefunktionen er placeret.

Foto1

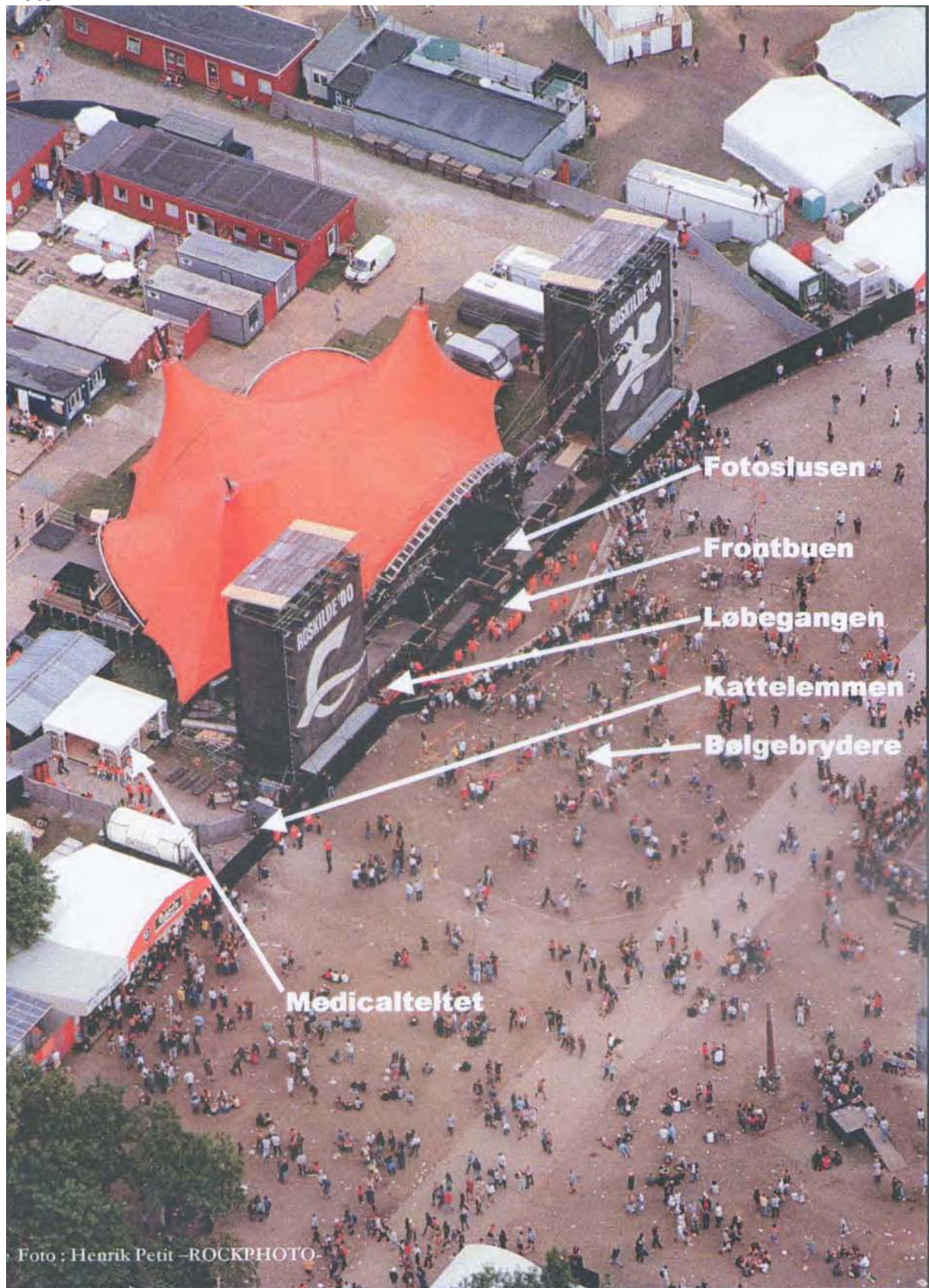
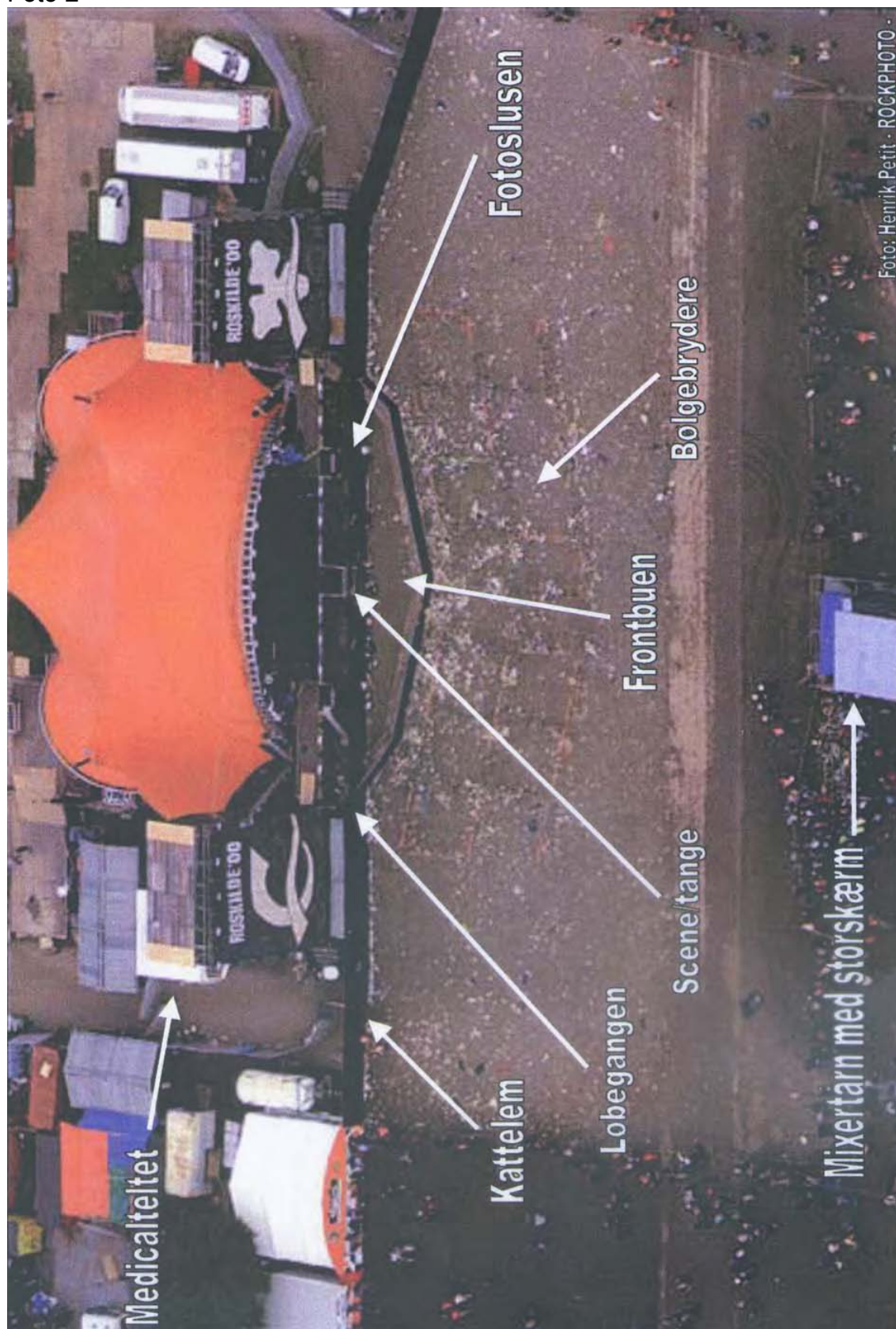

Foto : Henrik Petit -ROCKPHOTO-

På foto 2 ser man mixertårnet, som er placeret midt i publikumsområdet foran Orange Scene, og som indgår i en del forklaringer.

Foto 2

På foto 3 ser man bølgebryderne foran scenen, ligesom man ser kattelommen, som publikum, der er kommet ind over frontbuen, ledes ud af igen og tilbage til publikumsområdet. Man kan også se de trin på indersiden af frontbuen, hvor vagterne træder op, dels når de skal se ud blandt publikum, dels når de skal trække publikum ind over frontbuehegnet.

Foto 3

Man kan på foto 4, som er optaget i forbindelse med en koncert i 1999, se frontbuevakter i arbejde. Man kan se, hvordan publikum trækkes ind i frontbuen, ligesom man kan se en crowdsurfer.

Foto 4

På foto 5 kan man se mixertårnet, 3 højtalertårne, palletribunen, samt Røde Kors Main vagt, hvor tillige samariterlægerne med afrusningsteltet har til huse.

Foto 5

5. Resume og konklusion

I dette afsnit vil jeg sammenfatte resultatet af min efterforskning og udredning i anledning af ulykken på Roskilde Festival 2000, og give min vurdering af, hvorvidt der er grundlag for at indlede strafferetlig forfølgning for strafbare handlinger eller undladelser i relation til ulykken.

Efter min opfattelse er der ikke, således som sagen nu er oplyst, skabt en rimelig formodning om, at strafbare forhold, som forfølges af det offentlige er begået, hverken ved politimesterens behandling af ansøgningen om tilladelse til afholdelse af festivalen 2000 eller i forbindelse med selve ulykken eller i forbindelse med den efterfølgende redningsaktion, hvorfor der ikke vil blive rejst tiltale mod nogen, jf. retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2.

Festivalledelsen ansøgte i maj 2000 Politimesteren i Roskilde om tilladelse til af afholde Roskilde Festival i 2000. Politimesteren gav tilladelsen på en række nærmere angivne vilkår. Disse vilkår angår dels praktiske forhold som åbnings- og spilletider mv., dels vilkår af sikkerhedsmæssig karakter såsom fastsættelse af antallet af vagter og størrelsen af det lægelige beredskab.

Sagsbehandlingen af ansøgningen hos Politimesteren i Roskilde byggede i vidt omfang på mundtlighed, personkendskab, erfaringer fra tidligere års festivaler samt på tillid til at festivalledelsen lever op til forudgående års standard for så vidt angår vagt - og lægeberedskabets antal og "uddannelse". Der blev ikke af politiet ført kontrol med, om vilkårene af sikkerhedsmæssig karakter blev overholdt.

At det således ikke er muligt efterfølgende at dokumentere enkelthederne i politiets sagsbehandling af ansøgningen om tilladelse til festivalens afholdelse er utilfredsstillende. Tilsvarende gælder politiets manglende kontrol af de stillede sikkerhedsvilkårs overholdelse.

Ser man på det faktiske antal af vagter og læger og sygeplejersker ved Orange Scene på tidspunktet for ulykken i forhold til ulykkens omfang er det min vurdering at antallet var rimeligt. Det skal dog i den forbindelse bemærkes, at antallet af både vagter og lægeligt personale var væsentligt større end i henhold til planen, idet ulykken skete tæt på et vagtskifte, hvorfor de til - af afgående vagthold i et vist omfang bistod med redningsarbejdet.

For så vidt angår rekruttering og uddannelse af vagter kan det lægges til grund, at den største del af vagterne har mange Roskilde festivaler bag sig som vagter, og derfor kan anses for egnede til opgaven. Efterforskningen har tilvejebragt grundlag for en antagelse af, at det store flertal af vagterne ikke var hæmmet i deres funktion på grund af påvirkning af alkohol eller andre rusmidler.

Den 30. juni 2000 omkring kl. 22.30 var der forsamlet ca. 50.000 mennesker i området foran Orange Scene for at høre Pearl Jam-koncerten. Der er ikke grundlag for at antage, at antallet af publikummer i området foran scenen i sig selv var årsag til ulykken. Det fremgår således klart, at der var god plads i publikumsområdet mellem mixer-tårnet og palletribunen.

Selvom der var god plads i den bagerste del af publikumsområdet opstod der allerede i forbindelse med koncertens start ca. kl. 22.35 et voldsomt pres blandt den del af publikum, som befandt sig tæt på scenen.

Årsagen til dette voldsomme pres blandt den forreste del af publikum var, dels den omstændighed, at fans ønsker fysisk at være så tæt på deres idoler som muligt, dels tyder meget på, at også "dårlig" lyd fra højtalerne i den bagerste del af publikumsområdet har været årsag til, at mange publikummer søgte frem mod scenen. Der er imidlertid ikke grundlag for at antage, at der var tekniske problemer med lyden/højtalerne. Den dårlige lyd skyldtes antageligt den relativ kraftige vind, der på tidspunktet for koncerten blæste på tværs af publikumsområdet, hvorved lyden fra de bagerste højtalere tidvist blev ført væk.

Som koncerten skred frem, blev presset blandt den forreste del af publikum større og større, ligesom der opstod kraftige bølgebevægelser blandt publikum. Årsagen hertil var angiveligt den stadige strøm af publikummer, som ankom til publikumsområdet efter koncertens start, og som ønskede at komme frem foran scenen. Der var flere grupper blandt publikum, som gjorde brug af en temmelig aggressiv og uroskabende adfærd på deres vej frem mod scenen. Det skal i den forbindelse bemærkes, at der stort set samtidig med at koncerten med Pearl Jam startede, sluttede en velbesøgt koncert på Grøn Scene, og det må antages at en del af dette publikum søgte mod Orange Scene for at overvære koncerten med Pearl Jam.

Der er intet belæg for at antage, at orkestret Pearl Jam ved sin adfærd eller ved opfordringer til publikum, har været årsag eller medvirkende årsag til det voldsomme pres og bølgebevægelserne blandt publikum.

Stort set fra koncertens start væltede der publikummere i området mellem mixertårnet og scenen. Nogle væltede angiveligt som følge af presset fra crowdsurfere, nogle som direkte følge af de masende og skubbende publikummere, som forsøgte at trænge sig frem gennem mængden, mens endnu andre væltede som følge af de opståede bølgebevægelser i menneskemængden. Placeringen af bølgebryderne i publikumsområdet er af åbenbar sikkerhedsmæssig værdi, men ulykken afslørede, at manglen af bølgebrydere i området umiddelbart uden for frontbuehegnet og altså nærmest scenen, gør publikummet, som er placeret der, sårbart over for bølgebevægelser i menneskemængden.

Som følge af de kraftige bølgebevægelser væltede der omkring kl. 23.05 en gruppe på ca. 50 publikummere i et område midt for scenen mellem frontbuen og den forreste række bølgebrydere. Publikum stod så tæt, at de væltede kom til at ligge i lag. Presset blandt publikum var så stort, at det var vanskeligt for de omkringstående at hjælpe de faldne, hvortil kom, at crowdsurfere, der vedblivende kom bag fra i publikumsområdet, faldt ned oven i de væltede, idet der ikke var nogen til at føre crowdsurferne videre frem til frontbuen.

Da det efter kort tid gik op for de væltede, at de ikke kunne komme op at stå igen opstod der panik blandt flere af de væltede og omkringstående, som havde erkendt den farlige situation. Der blev råbt til vagterne, der stod inden for frontbuen, at musikken skulle standses.

Publikummere, som havde crowdsurfet ind til frontbuen eller publikummere, som var blevet hjulpet ind i frontbuen af vagterne, gjorde både vagter og det lægelige personale

i bagsceneområdet opmærksom på, at situationen blandt publikum var alvorlig, og at musikken skulle standses. Der var endvidere publikummere, som rettede henvendelse ved andre scener for at få hjælp til at redde de væltede.

Ca. kl. 23.25 standsede musikken, idet Pearl Jams manager gik ind på scenen, og meddelte orkestret, at musikken skulle standses, idet der var problemer blandt publikum.

Det kan lægges til grund, at vagter i frontbuen, placeret ud for det område, hvor den store gruppe publikummere var væltet omkring kl. 23.05, havde bemærket den farlige situation, som var opstået og havde indset, at de væltede kun kunne komme fri af bunken, hvis musikken standsede, og publikum trak sig bagud.

Vagterne forsøgte at trække de væltede publikummere op, men måtte opgive. Vagterne rettede herefter henvendelse til Frontbuelederen med henblik på, at få hende til at foranledige musikken standset.

Der er ikke fra festivalledelsens side udarbejdet retningslinier for, hvornår og hvordan en koncert standses. Det må lægges til grund, at festivalens personale med ansvaret for koncertens afvikling og det ledende vagtpersonale ikke vidste, hvorledes de skulle forholde sig i en situation som den omhandlede, herunder var de ubekendt med, hvem der havde kompetencen til at beslutte at musikken skulle standses.

Efter min vurdering gik der alt for lang tid fra det tidspunkt, hvor vagterne erkendte situationens alvor og til musikken standsede. Hovedårsagen hertil er efter min opfattelse manglende klare retningslinier for hvem der gør hvad. Udarbejdelse af sådanne retningslinier og kommunikation af disse til de udførende personer, er efter min opfattelse en ledelsesmæssig opgave. Festivalledelsen må således bære en del af ansvaret for, at der går ca. 20 minutter fra den store gruppe publikummere vælter og til musikken standser. Det er i denne sammenhæng værd at notere sig, at det af Retsmedicinsk Institut til efterforskningen er udtalt, at et menneske, der udsættes for en så kraftigt kompression af brystkassen, som det har været tilfældet for de 9 afdøde mænd, under de mest uheldige omstændigheder, vil afgå ved døden i løbet af 3 til 5 minutter.

Det kan lægges til grund, at der går ca. 7 minutter fra musikken standser kl. 23.25, og indtil det lykkes at formå publikum til at trække sig så langt tilbage at de væltede kan trækkes fri og de tilskadekomne kan bringes til behandling i lægeteltet. De første tilskadekomne bliver bragt til lægeteltet ca. kl. 23.32, hvor der samtidig sker alarmering til 112.

Festivalledelsen har udarbejdet retningslinier for, hvordan konferencierne ved de enkelte scener skal optræde, således at publikum ikke kan være i tvivl om, at når konferencieren henvender sig til publikum med en alvorlig meddelelse så er det klart, at det ikke er en del af underholdningen.

Festivalledelsen har udarbejdet en vejledning til konferencieren om, hvordan han skal optræde, og hvad han skal sige til publikum i tilfælde af en større ulykke eller katastrofe.

Da musikken var standset var det imidlertid orkestrets forsanger samt en af orkestrets managere, der på skift forsøgte på engelsk at formå publikum til at trække sig tilbage. Først kl. 23.48, det vil sige 23 minutter efter at musikken er standset, rettede konferencieren henvendelse til publikum på dansk og engelsk.

Det må således lægges til grund, at de udarbejdede retningslinier til konferencieren i tilfælde af en situation som den der forelå ikke blev fulgt.

Det er sandsynligt, at noget af publikums sendrægtighed med at trække sig tilbage, trods forsangerens ihærdige forsøg på at formå publikum hertil skyldes, at publikum ikke straks og i tilstrækkeligt omfang opfattede situationens alvor fordi orienteringen af publikum fra scenen var uprofessionel.

Som nævnt bringes de første tilskadekomne til behandling i lægeteltet omkring kl. 23.32 samtidigt med, at der via 112 tilkaldes ambulancer. Det kan lægges til grund, at læger og sygeplejersker i Scenelægefunktionen, allerede før musikken standsede og de tilskadekomne blev bragt til behandling, var blevet bekendt med, at der befandt sig alvorligt tilskadekomne blandt publikum, og at der i den anledning skulle tilkaldes ambulancer.

Det kan endvidere lægges til grund, at Scenelægefunktionen via festivalradioen forsøgte at kontakte festivalens Beredskabskontor for ad den vej, at rekvirere ambulancer til Orange Scene, men at der ikke etableredes kontakt til Beredskabskontoret, formentligt på grund af en betjeningsfejl af radioen. Alarmeringen forsinkedes herved i nogle minutter.

Endelig kan det lægges til grund, at Beredskabskontoret orienteredes om ulykken af Koordinatoren ved Orange Scene, og at Beredskabskontoret i den anledning alarmede Roskilde Brandvæsens vagt på festivalen, som straks (kl. 23.32) underrettede Roskilde Brandstation.

Omkring det tidspunkt, hvor de første tilskadekomne blev bragt til lægeteltet rekvirerede koordinerende læge i Scenelægefunktionen assistance fra scenelægerne ved de øvrige scener. Disse læger og sygeplejersker fra de andre scener samt læger og sygeplejersker, der skulle påbegynde vagt kort tid efter ved Orange Scene gik straks i gang med at behandle de tilskadekomne.

Flere af de tilskadekomne var tilsyneladende livløse, og der iværksattes straks genoplivningsbehandling. Endvidere blev der indgivet adrenalin og atropin. Efter lægernes opfattelse havde de tilsyneladende livløse, der blev bragt til behandling, været døde i nogen tid da behandlingen indledtes. Det lykkedes ikke lægerne og sygeplejerskerne at redde nogen af de tilsyneladende livløse, der blev bragt til behandling.

Den behandling, som lægerne og sygeplejerskerne bistået af politifolk, vagter og samaritittere ydede de tilskadekomne, herunder den førstehjælp, som blev givet, var ud fra en lægelig vurdering den rigtige. Der er således intet der tyder på, at der er sket fejlbehandling eller lignende i forbindelse med ulykken.

Endelig kan det lægges til grund, at hver enkelt af de afdøde blev erklæret død af en læge, enten på festivalpladsen eller efter indbringelsen på hospitalet.

Der er ikke i forbindelse med lægernes og sygeplejerskernes behandling af de enkelte tilskadekomne blevet ført journal eller lignende vedrørende den givne behandling. Sundhedsstyrelsen har imidlertid i den anledning udtalt, at den manglende journalførelse under de givne omstændigheder ikke kan anses for en overtrædelse af læge-loven.

Det kan efter min opfattelse lægges til grund, at der var et ret omfattende lægeligt beredskab på festivalen i form af læger og sygeplejersker tilknyttet Scenelægefunktionen, læger og sygeplejersker tilknyttet Samariterlægefunktionen samt samaritterne fra Dansk Røde Kors.

Selvom der i den såkaldte Netværksgruppe (se afsnit 11.4.4.) har været afholdt møder vedrørende bemanningen af de enkelte lægelige funktioner må det lægges til grund, at der ikke var udarbejdet en samlet beredskabsplan for festivalen; der var således ingen planer for samarbejde mellem de enkelte lægelige funktioner i tilfælde af en ulykke som den omhandlede, hvorved udbyttet af beredskabet ikke blev optimalt.

At den manglende detaljerede planlægning af det lægelige beredskab bevirkede, at dette ikke fungerede optimalt illustreres ligeledes af det faktum, at da lægerne under arbejdet med de tilskadekomne i og ved lægeteltet ved Orange Scene "løber tør" for adrenalin og atropin, er det et faktum, at disse præparater er tilstede i rigelige mængder få hundrede meter væk hos Samariterlægerne ved Main, uden at det lykkes at bringe dem derhen, hvor der var brug for dem.

Der er imidlertid intet der tyder på, at en samlet plan for det lægelige beredskab ville have ændret ulykkens omfang.

Roskilde Politi modtog som nævnt et alarmopkald ca. kl. 23.33 om 5 hjertestop ved Orange Scene. Alarmopkaldet gik til vagthavende på Roskilde Politistation. Vagthavende på Politistationen videregav straks anmeldelsen til Roskilde Brandvæsen, ligesom man straks orienterede Politivagten på Slagteriskolen.

Der blev straks sendt politipatruljer til ulykkesstedet, dels for at bistå, dels for at få anmeldelsen bekræftet. Flere politifolk, der var på patrulje i festivalområdet hørte meldingerne om ulykken over radioen, og søgte af egen drift mod Orange Scene for at assistere. Få minutter efter anmeldelsen melder den første politipatrulje tilbage til vagthavende og bekræfter anmeldelsen og melder, at man går i gang med at bistå med genoplivning af de tilskadekomne. Der er på dette tidspunkt (ca. kl. 23.35) kommet flere patruljer til området bag Orange Scene, ligesom der er ankommet en ledende politimand.

Der oprettes ambulanceveje således, at ambulancerne fra Roskilde Brandvæsen kan køre uhindret til ulykkesstedet og fra ulykkesstedet til sygehuset.

Politifolkene på stedet foranlediger hurtigt oprettet en opsamlingsplads for de døde samt opsamlingsplads for de lettere tilskadekomne og chokerede. Man påbegynder identificering af de døde samt registrering af de tilskadekomne.

Området foran scenen afsøges for yderligere tilskadekomne, hvilket ikke umiddelbart kan lade sig gøre, idet publikum kun vanskeligt er at formå til at trække sig tilbage. Det lykkedes imidlertid efter et par forsøg. Der findes ikke yderligere tilskadekomne.

Politiet har udarbejdet planer til brug i tilfælde af større ulykker og katastrofer i forbindelse med Roskilde Festivalen. I henhold til disse planer skal der i tilfælde af en større ulykke ske underretning af blandt andre Roskilde Amts Sygehus Roskilde (RASR) og festivalledelsen, ligesom der i henhold til disse planer skal ske oprettelse af et kommandostade (KST) på festivalpladsen, hvorfra redningsindsatsen skal ledes.

Disse planer iværksættes - efter et skøn udøvet af vagthavende på Politistationen - ikke i fuldt omfang, hvilket blandt andet resulterer i, at RASR ikke er underrettet om ulykken da de første tilskadekomne indbringes.

Roskilde Brandvæsen modtog kl. 23.33 et opkald fra Roskilde Politi vedrørende ulykken. Roskilde Brandvæsen sendte straks ambulancer til Orange Scene. De første ambulancer meldes fremme kl. 23.37.

En af de første ambulanceførere, som kom frem til skadestedet påtog sig funktionen som Ambulanceleder, hvis opgave det blandt andet er at prioritere de tilskadekomne patienters indbringelse til sygehuset. I samarbejde med reddere fra Falck, som blev tilkaldt, sørgede man for visitation og transport af de tilskadekomne.

I henhold til en intern instruks skal der ved større ulykker sendes en Indsatsleder til skadestedet, dels for at lede det personale der var sendt til skadestedet, dels for at indgå i KST.

Indsatslederen fra Roskilde Brandvæsen meldes først fremme på skadestedet kl. 01.28, på hvilket tidspunkt den største del af redningsaktionen var afsluttet.

Roskilde Amts Sygehus Roskilde (RASR) blev tilsyneladende først bekendt med ulykken på festivalen, da den første ambulance omkring kl. 23.45 ankom til hospitalet med en tilskadekomne. Ved en telefonisk henvendelse til Roskilde Brandvæsen fik man bekræftet, at der var sket en større ulykke på festivalen med flere alvorligt tilskadekomne, hvorefter sygehuset iværksatte amtets beredskabsplanen.

I henhold til beredskabsplanen med tilhørende særlige retningslinier skal der i tilfælde af en større ulykke på festivalen sendes en koordinerende læge (Kool-lægen) og en sygeplejerske til KST på festivalpladsen for sammen med repræsentanter fra politiet, brandvæsenet og festivalledelsen at lede redningsindsatsen.

Det kan imidlertid lægges til grund, at dels blev Kool-lægen af Roskilde Brandvæsen kørt til skadestedet og ikke til KST, dels fik Kool-lægen, af koordinerende læge fra Scenelægefunktionen at vide at der ikke var brug for Kool-lægen, idet der ikke var flere tilskadekomne. Herefter returnerede Kool-lægen til sygehuset uden at have talt med de øvrige deltagere i KST.

6. Publikum vælter og musikken standses

6.1 Indledning

I dette afsnit vil jeg ved gengivelse af forklaringer fra publikum, vagter og festivalledelse forsøge at besvare en række spørgsmål vedrørende ulykken.

Jeg vil i afsnit 6.2 ved gengivelse af forklaringer fra publikum forsøge at besvare følgende spørgsmål:

Hvor i området foran scenen væltede publikum. Er der et område, hvor der er særlig mange publikummere, eller væltede publikum mere eller mindre i hele publikumsområdet.

Hvorfor væltede publikum. Kan der på baggrund af de afgivne forklaringer siges noget om, hvad det er der gør, at publikum vælter.

Hvornår væltede publikum. Kan der på baggrund af de afgivne forklaringer siges noget om, på hvilket tidspunkt under koncerten publikum begyndte at vælte. Er der ét tidspunkt, hvor der vælter særligt mange publikummere, eller vælter de under hele koncerten.

Hvor længe lå de væltede publikummere på jorden. Kan der på baggrund af de afgivne forklaringer siges noget om, hvor lang tid der gik før publikum som væltede, og ikke kunne komme op at stå ved egen eller andre publikummers hjælp, blev hjulpet op af vagterne og bragt til behandling i lægeteltet.

For at kunne besvare spørgsmålene: "hvornår" og "hvor længe" er det nødvendigt at få skabt et så præcist billede af det samlede **tidsmæssige forløb** omkring koncerten som muligt.

Det har ikke gennem afhøringer af vidner været muligt at få slået fast nøjagtigt, hvornår koncerten med Pearl Jam begyndte eller sluttede. Det har heller ikke været muligt, at få en forklaring om, hvornår det helt præcist var, at publikum væltede.

I et forsøg på at skabe klarhed over det tidsmæssige forløb omkring ulykken modtog Politimesteren i Roskilde fra Pearl Jam en liveoptagelse af koncerten, herunder af lyden fra publikumsområdet umiddelbart efter at musikken standsede.

Ved at time start- og sluttidspunkter for de enkelte numre og sammenholde dette med teleoplysninger fra vidner der forklarede, at de talte i telefon under koncerten, lykkedes det politimesteren at skabe et rimeligt præcist billede af tidsforløbet - en tidsplan. Tidsplanen er nærmere beskrevet i afsnit 6.2.1.

Det bemærkes, at der ikke i forbindelse med min efterforskning er fremkommet oplysninger, som giver anledning til at betvivle validiteten af politimesterens tidsplan.

Jeg vil i afsnit 6.4, ved gengivelse af forklaringer **fra festivalledelsen og vagter**, besvare en række spørgsmål der, dels direkte relaterer sig til selve ulykken, dels vedrører spørgsmål af mere generel karakter, herunder spørgsmål der er blevet rejst i forbindelse med den offentlige debat efter ulykken:

Hvordan blev vagterne **rekrutteret**, fik de nogen uddannelse eller orientering om arbejdet som vagt?

Har festivalledelsen en **alkoholpolitik**, og har ledelsen i givet fald meldt denne ud til medarbejderne. Hvad gjorde ledelsen for at sikre, at en eventuel politik blev fulgt?

Hvornår opdagede vagterne at publikum væltede. På hvilket tidspunkt gik det op for vagterne, at publikum ikke kunne rejse sig op ved egen hjælp?

Hvad gjorde vagterne for at hjælpe?

Er der udarbejdet **funktionsbeskrivelser/stillingsbeskrivelser** til de enkelte funktioner omkring scenen?

Hvordan var **kommandovejen**, når musikken skulle standses, og var der udarbejdet **retningslinier** eller lignende herfor?

Var disse retningslinier i påkommende tilfælde meddelt de pågældende medarbejdere?

6.2 Forklaringer publikum

I dette afsnit har jeg udvalgt og gengivet en række repræsentative forklaringer fra publikummere, som overværede koncerten med Pearl Jam, og som enten selv væltede omkuld eller overværede, at andre væltede.

Der er imidlertid også afhørt en række publikummere, som befandt sig få meter fra, hvor en stor gruppe publikummere væltede, og som har forklaret, at de ikke bemærkede noget usædvanligt. De opdagede først, at der var noget galt, da musikken standsede.

Publikummer (I-3-12-1) har forklaret, at han var placeret i området mellem mixertårnet og bølgebryderne. Der var mange crowdsurfere, og menneskemængden var tæt pakket, hvor han stod. Pludselig blev afhørte trukket ned på jorden sammen med 10-15 andre mennesker. De var filtret ind i hinanden med benene, og det var ikke muligt at komme op ved egen hjælp. Der var ikke nogen der umiddelbart hjalp. Til sidst lykkedes det afhørte at rejse sig op. Han pressede sig herefter bagud og væk. Da han forlod området spillede musikken stadig.

Publikummer (I-1-25) har forklaret, at han under koncerten var placeret i felt nr. 10. Ca. 10-15 min. inden koncerten blev stoppet, var der bølger og tryk fra siderne, hvilket medførte, at 30-40 publikummere væltede. Afhørte var med i gruppen der væltede. De lå ovenpå hinanden, og det var svært at komme op igen. Han lå der i ca. 5 min. Publikum, der stod omkring gruppen, prøvede at hive folk op. Han kom op at stå flere gange, men faldt igen. På et tidspunkt lå han næsten nederst. Han lå ovenpå en svensker. Den pågældende skreg af smerte hver gang afhørte blev hevet i af andre publikummer. Da afhørte var kommet op kunne han ikke umiddelbart se, at der lå flere på jorden. Afhørte forlod stedet.

Publikummer (I-1-26) har forklaret, at han startede med at stå i felt 10/13. Han kantede sig længere frem og endte i 2. række, ca. midt for scenen. Han vil tro, at det tog ham ca. ½ time at komme frem til dette sted. Her stod publikum meget tæt. Under koncerten kom der mange crowdsurfere. Han følte, at han skulle koncentrere sig mere om at

hjælpe crowdsurfere end at opleve koncerten. På et tidspunkt blev han presset omkuld på grund af det enorme pres fra crowdsurfere, og han faldt baglæns ovenpå en bunke af mennesker. Hans ben blev filtret sammen med andres. Publikum lukkede sammen om hullet. Han vil tro, at det var ca. 30-40 personer som væltede. På et tidspunkt kunne han mærke, at publikum begyndte at hive folk op fra bunken. To mænd tog fat i afhørte, og trak ham ud af bunken. Da afhørte var kommet op, forsøgte han at hjælpe andre fra bunken op. Mens afhørte forsøgte at hjælpe andre op, blev han igen væltet omkuld, men kom hurtigt op igen. Han besluttede sig for at komme væk fra området, og trak sig tilbage mod mixertårnet. Da han var kommet ned ved mixertårnet husker han, at det sidste nummer var i gang.

Publikummer (I-1-27-1) har forklaret, at hun sammen med sin søster var placeret ved felt 16. De ankom til Orange scene ca. kl. 17.30 og hørte først koncerten med Ziggy Marley, dernæst koncerten med Kent og siden koncerten med Pearl Jam. Inden koncerten med Pearl Jam startede, bemærkede afhørte, at der lå et eller andet til venstre for hende nede på jorden. Hendes første indskydelse var, at det var en taske. Kort før koncerten startede, og presset bagfra begyndte, fik afhørte den opfattelse, at det der lå på jorden var et menneske. Hun tog kontakt til en vagt, men den pågældende havde ikke tid til at hjælpe. Dette gentog sig et par gange. Hendes søster, der også havde opdaget, at der var noget ved benene, forsøgte ligeledes at henlede vagternes opmærksomhed derpå, men ligeledes uden held. Godt inde i koncerten kom der nogle voldsomme ryk sideværts. De bemærkede, at folk bag dem lå nærmest på knæ. Afhørtes søster råbte til vagterne, at de skulle standse musikken. Det samme gjorde en mand der stod ved siden af. Nogen tid efter standsede musikken.

Publikummer (I-1-28) har forklaret, at han stod i felt 13/10. Der var rigtig mange mennesker, og allerede ved starten af koncerten kunne afhørte mærke, at der var ekstra pres på publikum. På grund af presset, der kom stille og roligt, men vedvarende fra felt 10 mod felt 13, fik folk mere og mere slagside således, at afhørte og de omkringstående væltede langsomt. Da afhørte næsten var nede at ligge, hørte han nogen der råbte til scenevagterne, at de skulle standse koncerten, men det ville de ikke – de sagde, at det aldrig ville ske, hvorefter nogen af dem gik lidt væk fra stedet. Til sidst lå afhørte helt ned. Der lå folk under afhørte. Afhørte vil tro, at de var ca. 30 stykker der væltede. Kort efter blev koncerten afbrudt og vagterne fik folk til at flytte sig, hvilket lettede trykket således, at afhørte kunne komme op at stå igen.

Publikummer (I-1-31) har forklaret, at han og hans venner fik plads helt oppe foran scenen midtfor ved felt 13/10. På et tidspunkt følte afhørte, at presset var for voldsomt, og han besluttede sig for, at han ville ind over frontbuen. Han blev løftet op og begyndte at kravle/surfe mod frontbuen. Pludselig faldt afhørte ned i et hul, hvor der lå mange mennesker. Afhørte vil tro, at der lå 10-15 mennesker på jorden, og at hullet var ca. 3 x 3 m. Personerne lå i flere lag og der var nærmest panik blandt menneskene. De var filtret ind i hinanden. Afhørte kæmpede selv for at komme fri, og det lykkedes ham at komme ud til kanten af hullet, hvor han fik rejst sig op. Her forsøgte afhørte at hjælpe dem som lå i hullet, men det resulterede i, at han på ny væltede omkuld i bunken. Det lykkedes afhørte at komme op, hvorefter han blev ført bagud i publikumsområdet. Han har ingen erindring om, hvornår i forløbet musikken standsede.

Publikummer (I-1-32) har forklaret, at han var placeret oppe foran midtfor mellem den forreste bølgebryder og frontbuen (felt 10/13). Afhørte bemærkede, at der var mange, der blev dårlige, og som blev hevet over hegnet af vagterne. Der var også nogen som faldt, og som blev hevet op, enten af vagterne eller af publikum. Der kom et pres bag-

fra, som bevirkede at nogle mennesker til højre for afhørte faldt. Samtidig virkede det som om, at der kom et pres fra venstre og dette bevirkede, at afhørte og andre blev væltet ned over de mennesker til højre for afhørte, som var faldet. De væltede som dominobrikker, og kom til at ligge ovenpå hinanden. Vagterne var opmærksomme på dette, og forsøgte at række over hegnet for at hive menneskene op, men det var vanskeligt. Afhørte kom til at ligge på ryggen med 3-4 personer ovenpå sig. Mens afhørte således lå fastklemmt, gik der nogen tid, og han er helt sikker på, at der mindst blev spillet 2 numre - muligvis 3 før musikken blev stoppet. På et tidspunkt begyndte afhørte at blive bange, idet han begyndte at få vejtrækningsproblemer. Han hørte dog, at nogen råbte, at musikken skulle stoppes. Da musikken var standset, kunne vagterne få så meget plads, at de kunne komme over hegnet og hjælpe folk op.

Publikummer (I-1-42) har forklaret, at han befandt sig midt for scenen - ca. 3-4 rækker fra frontbuen (felt 10/13). Efterhånden som tidspunktet for koncertens start nærmede sig, blev der mere og mere trængsel, der hvor afhørte befandt sig. Der var en skubben og masen som tog til i intensitet, desto længere tid der gik. I forbindelse med det voldsomme pres faldt afhørte. Han mener, at der lå 3-4 personer under ham. Han forsøgte at komme op igen, men det var ikke muligt, idet han var filtret sammen med andre personer, som også var faldet. Han forsøgte at komme i kontakt med vagterne i frontbuen, men intet skete. Han mener, at han lå i bunken i 4-5 numre. Afhørte kom først fri, da musikken standsede. Afhørte føjer til, at han ikke kan forstå, hvorfor vagterne i frontbuen ikke reagerede før de gjorde, idet han mener, at de måtte være klar over, at den var helt gal med de mennesker der lå ovenpå hinanden. Der blev også både råbt og givet tegn til dem om, at den var helt gal.

Publikummer (I-1-52) har forklaret, at han var placeret oppe foran i midten, 3-5 rækker fra frontbuen (felt 10/13). Der var mange mennesker, megen uro og bølgebevægelser, ligesom der var nogen som faldt. Da bandet havde spillet i 30-45 minutter bemærkede afhørte, at der ligesom var et hul blandt publikum. Dette hul opstod lidt til højre for afhørtes placering. I løbet af 2-3 min. var afhørte pludselig placeret midt i det hele. Han var på det nærmeste blevet presset hen mod hullet, og da han kom frem til kanten af hullet, blev han presset omkuld, og kom til at ligge blandt mange andre. De faldt som dominobrikker, og kom nærmest til at ligge i lag. Afhørte vil tro, at de lå 20-30 personer filtret ind i hinanden, og de dækkede et område på ca. 3 x 2 m. Det var ikke muligt at komme op. Flere vagter forsøgte forgæves at række ind til dem. Afhørte og andre råbte hele tiden, at musikken skulle stoppes. De råbte konstant specielt i pausen imellem de enkelte numre, idet de håbede, at de i pauserne bedre kunne blive hørt. Det er afhørtes indtryk, at vagterne hørte dem råbe, idet de forsøgte at række ind til dem. Mens afhørte lå ned, blev der spillet mindst 4 numre. Dette kan han sige med sikkerhed. Først da musikken blev stoppet, og forsangeren bad publikum træde tilbage, fik afhørte mulighed for selv at komme fri og væk fra stedet.

Publikummer (I-1-54-1) har forklaret, at han på et tidspunkt under koncerten besluttede sig for at komme tættere frem mod scenen. Han blev løftet op, og begyndte at crowdsurfe frem mod scenekanten. Undervejs tog han fotos. Da han nåede ca. til felt 14 faldt han ned på jorden, men blev hurtigt hjulpet op igen, og fortsatte med at crowdsurfe frem mod scenen. Da afhørte kom frem i felt nr. 13, faldt han ned igen. Han landede på benene. Der var kun 2-3 rækker mellem ham og frontbuen. Da han landede, tog han billeder op mod scenen. Publikum stod tæt sammen, men det generede på ingen måde afhørte. Pludselig var der en der sagde til afhørte, at der lå en person på jorden. Afhørte skubbede til de andre og, fik således mulighed for at kigge ned. Her så han en mand, som tilsyneladende var livløs. Manden sad i fosterstilling op ad be-

nene af de andre publikummere, som tilsyneladende ikke havde bemærket ham. Afhørte og et par andre publikummere fik pågældende løftet op. Den pågældendes ansigtskulør var "rimelig normal", og han lignede ikke en, der var blevet trampet på. Han var besvimet. Han blev løftet op og crowdsurfet ind i frontbuen, hvor vagterne tog imod ham. Da den besvimeede var løftet ud, var der en der sagde, at han var dårlig og ville ind i frontbuen. I det samme besvimeede den pågældende. Også han blev løftet ind til frontbuevagterne, som tog imod ham. Musikken var stoppet på dette tidspunkt. Afhørte bemærkede, at der til højre for ham lå en stor bunke mennesker ovenpå hinanden på jorden. Bunken var ca. midt i felt 16. Afhørte bevægede sig hen mod bunken af mennesker. Han vil anslå, at der lå 7-8 personer fuldstændigt livløse ovenpå hinanden. Sammen med andre begyndte de at trække de livløse ind mod frontbuen. Helt fremme ved frontbuen stod der mennesker. De stod med ryggen mod publikum. De havde tilsyneladende ikke registreret, hvad der var sket. Disse publikummere stod i vejen da afhørte og de andre forsøgte at slæbe de livløse over frontbuen. Ved frontbuen tog vagterne imod. Afhørte hjalp på denne måde til med at slæbe 4 personer ind over frontbuen. Afhørte husker bl.a. en stor tung mand, som var helt blå i ansigtet og fuldstændig slap.

Publikummer (I-1-61) har forklaret, at han var placeret i felt 13. Han stod lænet op mod en bølgebryder. Da koncerten startede, var publikum så tæt pakket, at han næsten ikke kunne bevæge sine arme. Han følte et konstant pres fra siderne, og man stod nærmest og svajede fra side til side. Da bandet havde spillet 4-5 numre, virkede publikum mere og mere stressede, og der kom flere crowdsurfere. Presset fra siderne blev større og større og på et tidspunkt kunne afhørte ikke bevæge sine arme, der var låst fast langs siden. Afhørte bemærkede, at personerne foran ham begyndte at hælde til den ene side, men de faldt ikke, da de stod så tæt, at de blot lænede sig mod sidemanden. Afhørte fornemmede, at der var ved at gå panik i mængden. Alle ville væk, men det var fuldstændig umuligt at komme frem eller tilbage. Presset bagfra og fra siderne voksede, og den eneste vej ud af mængden var ovenud altså ved at surfe ovenpå de øvrige. Afhørte kom op at stå på bølgebryderen, og surfede frem mod frontbuen. Vagterne var travlt beskæftiget med at hive folk op fra mængden, så der var ingen til at tage imod ham, da han nåede frontbuen, og han faldt ned. Afhørte fik vand og blev via kattelømmen ført ud i området. Ca. 10-15 min. efter stoppede musikken.

Publikummer (I-1-67) har forklaret, at han var placeret i felt 13 mellem frontbuen og den forreste bølgebryder. Der var mange mennesker og mange crowdsurfere, men det var, som det plejede at være ved en koncert. Mod sædvane kom der pludselig en meget kraftig bølge bagfra, fremadrettet mod scenen, hvilket affødte en modbølge tilbage igen, og der var herunder en del mennesker som væltede. Afhørte væltede selv ved denne lejlighed. Han vil tro, at han lå ovenpå en 3-4 personer. Det var næsten lykkedes afhørte at komme op igen, da der kom en anden bølge bagfra. Herved væltede afhørte igen, og der var nogen som væltede ovenpå afhørte. Der kom nu en 3. bølge og afhørte var filtret ind i de andre. Afhørte hørte mange råbe og skrig, og flere råbte at man skulle stoppe koncerten. Afhørte har forklaret, at han faldt under nummeret "Better Man" og kom først fri, da musikken stoppede, og publikum blev bedt om at træde tilbage.

Publikummer (I-1-71) har forklaret, at han var placeret i felt 13, ca. 3 rækker fra frontbuen. Efter ca. ½ time blev presset blandt publikum større og større. Der blev skubbet og mast en del, og flere faldt om på jorden. De blev dog hurtigt løftet op igen. På et tidspunkt faldt afhørte, idet der opstod et pres, som han ikke kunne modstå. Han faldt og lå ovenpå nogle personer, som i forvejen var faldet og ikke kunne komme op. Afhørte vil tro, at der lå 2 lag mennesker under ham. Han vil tro, at de var i live, idet flere

af dem begyndte at bide dem, der lå ovenover i arme og ben. Afhørte bemærkede, at de lå ca. 20 personer i en stor klump. Alle var fildrede godt ind i hinanden, og ingen af dem kunne rejse sig. Afhørte bemærkede, at der kom crowdsurfere, der faldt ned i hullet, hvor de lå. På denne måde fik afhørte 1-2 personer ovenpå sig, og han fik svært ved at trække vejret. På et tidspunkt var der mennesker, der råbte og skreg at man skulle flytte sig, og afhørte bemærkede, at der blev tændt lys. Efterhånden blev der løst op for bunken, og afhørte kom op at stå. Han hjalp herefter vagterne med at flytte 4-5 livløse personer, som lå omkring ham.

Publikummer (I-1-73) har forklaret, at han var placeret i 2. række fra frontbuen i midten i felt 13/16. Da koncerten startede opstod der pres fra siderne. Dette pres blev gradvist øget som koncerten skred frem. Senere blev presset så stort, at det nærmest var umuligt at trække vejret. Afhørte fornemmede, at folk omkring ham græd og brugte de sidste kraftanstrengelser på at råbe om hjælp. Afhørte var selv ved at besvime, og havde ikke kræfter til at koncentrere sig om musikken. I forbindelse med at en stor mand ved siden af ham blev trukket ind over frontbuen, fik afhørte selv plads til at komme ind over frontbuen og væk. Da afhørte blev hjulpet ind over, var de i færd med at spille det sidste nummer.

Publikummer (I-1-78) har forklaret, at han var placeret lidt til venstre for midten, ca. 5 m. fra frontbuen (felt 10/11). Allerede fra starten af koncerten var der en del skubberi fra alle sider, og afhørte havde aldrig oplevet det så voldsomt før. Det skete flere gange, at grupper på 3-4 personer faldt under skubberiet, og det var svært at komme op at stå igen. Afhørte selv faldt allerede under det 2. nummer og i øvrigt flere gange under koncerten. Han kom imidlertid hurtigt op igen ved hjælp fra de omkringstående. Da musikken stoppede og publikum blev bedt om at træde tilbage, bemærkede afhørte "hullet", som var ca. 5 m. til højre for afhørte.

Publikummer (I-1-84) har forklaret, at han havde været til koncert ved Grøn scene og besluttede sig for (sammen med mange andre) at gå til koncert ved Orange scene. Han tog opstilling bag mixertårnet, men stemningen var efter hans opfattelse noget tam, hvorfor han forsøgte at komme længere frem. Han nåede frem til omkring felt 11. Han bemærkede, at der i området omkring felt 10 stod nogle publikummere, som hældede til siden. Der var på dette tidspunkt et stort pres fra venstre side igennem felterne 1, 4, 7 og 10. Afhørte blev af en foranstående mand gjort opmærksom på, at der til venstre for afhørte stod en mand, der "hang" i menneskemængden. Han virkede livløs. Afhørte og en anden fik den pågældende trukket på benene. I det samme kastede personen op. De løftede manden op og han blev surfet frem mod frontbuen. Afhørte mener at episoden med manden fandt sted i forbindelse med nummeret "Better Man".

Publikummer (I-1-85) har forklaret, at hun var placeret i felt 13/16. Ca. 20 min. inde i koncerten begyndte folk at mase mere og mere bagfra, ligesom der begyndte at komme mange crowdsurfere. Afhørte og hendes veninde blev mast mere og mere. På et tidspunkt blev afhørtes veninde løftet op over frontbuen. Klokkeren var på dette tidspunkt ca. 23.00. Trængslen blev værre og værre, og vidnet havde svært ved at trække vejret, ligesom hun dårligt kunne bevæge arme og ben. På et tidspunkt faldt de mennesker, der stod skråt til venstre for vidnet, og vidnet blev tvunget mod venstre og stod helt skråt. Hun kunne ikke komme op i opretstående igen, idet hun blev mast af de omkringstående. Hun faldt dog ikke helt ned. Publikum begyndte at råbe, at musikken skulle stoppe. De råbte til vagterne, at de ikke kunne røre sig, og at der var nogen, der var i fare. Først svarede vagterne, at det kunne de ikke, men efter ca. 10 min. var det som om, at vagterne opfattede sagens alvor, og musikken blev stoppet. Først ca. 10 min.

efter at musikken var stoppet, var der så meget plads omkring afhørte, at hun igen kunne bevæge arme og ben. Da afhørte kom op at stå, vendte hun sig om og så, at der lige bagved hende lå nogle mennesker. De var helt blå i hovedet. Afhørte begyndte at hive i personerne, men de var viklet ind i de andre. De virkede som om, de var døde.

Publikummer (I-1-92) har forklaret, at han sammen med sin bror tog opstilling i felt 13. Der var et stort pres oppe foran, og hans lillebror blev på grund heraf løftet ud - ind over frontbuen. Nogle af dem der stod foran begyndte at få overbalance, og lænede sig skråt over mod afhørte, som så igen mistede balancen og lænede ind over de bagved stående. Kort efter faldt de, og afhørte kom ned at ligge. Adspurgt forklarer afhørte, at det var under nummeret "Better Man", at afhørte faldt. Han lå på ryggen og andre folk faldt ligeledes ovenpå afhørte. Der kom bl.a. crowdsurfere, som faldt ned i bunken. Afhørte kan ikke direkte huske numrene, men mere pauserne imellem numrene, hvor afhørte håbede på, at musikken ville stoppe. Imidlertid lå afhørte i flere pauser, hvor musikken så startede op igen. Afhørte mærkede et voldsomt pres på brystkassen fra dem der lå ovenpå. Afhørte fik sværere og sværere ved at trække vejret. På et tidspunkt stoppede musikken, og nogen begyndte at løfte folk ud af bunken. På et tidspunkt blev han løftet op og bragt ind i frontbuen. Han fik vand af frontbuevagterne, og blev via kattelemmen lukket ud i området igen.

Publikummer (I-1-99) har forklaret, at han under koncerten bevægede sig frem mod frontbuen. Således bevægede han sig gennem felt 26. Da han kom i udkanten af felt 26, op imod bølgebryderne, bemærkede afhørte, at der var noget ved hans fødder. Han troede, at det var en, der havde tabt en taske. På grund af trængslen havde han problemer med at bøje sig ned, men det lykkedes til sidst, og han bemærkede, at der lå en mand på jorden. Den pågældende havde langt hår og blod i ansigtet. Umiddelbart efter at afhørte havde bemærket manden, blev afhørte presset videre ind mod midten. Afhørte blev presset frem mod scenen, og på et tidspunkt opdagede han et hul omkring felt 10-13. Hullet var ca. 10-15 m² stort. I hullet lå 20-25 personer. Afhørte bemærkede mindst en crowdsurfer falde ned i hullet. Afhørte forklarer, at bare nogle få meter til højre for hullet opførte publikum sig normalt. De dansede og havde det sjovt. Afhørte søgte frem mod frontbuen og blev hjulpet ind over. Afhørte kom tilbage i publikumsområdet og efter nogen tid stoppede musikken.

Publikummer (I-1-140) har forklaret, at han under koncerten var placeret i felt 17 op mod felt 16 og ind mod midten. Hele publikumsmængden stod og gyngede frem og tilbage, og pludselig kom et voldsomt ryk fra siden og bagfra, hvilket resulterede i, at hele folkemængden blev presset yderligere fremad og nogen begyndte at miste balancen. Presset kom mest fra venstre side og afhørte blev presset fremad mod højre. Afhørte besluttede sig for at komme længere frem, for på denne måde at komme ud via frontbuen. Ved siden af afhørte stod en engelsktalende person og råbte om hjælp og ville ud. Den pågældende var nærmest panisk. På et tidspunkt væltede englænderen, og da afhørte forsøgte at hjælpe ham, faldt han selv med. Der var ca. 10 andre mennesker, der røg med i faldet. Der lå folk ovenpå afhørte, og han havde vanskeligt ved at trække vejret. Adspurgt vil afhørte tro, at han faldt da der var spillet 4-5 numre. Afhørte og de andre der var faldet råbte og skreg om hjælp, men der gik nogen tid, inden der var nogen som kunne komme og hjælpe. På et tidspunkt blev afhørte løftet op af to mænd fra publikum. Afhørte blev løftet op og hjulpet ud. Afhørte bemærkede, at der stadig lå mange i bunken - herunder den engelsktalende mand, da afhørte blev båret ud. Afhørte blev hjulpet af vagter i frontbuen. Mens afhørte stod i frontbuen blev 3 livløse personer crowdsurfet ind i frontbuen. Specielt bemærkede afhørte, at den ene af mændene blev lagt på jorden i frontbuen. Den pågældende var livløs. Afhørte er ikke i stand til at be-

skrive den pågældende nærmere. Afhørte husker, at da han blev hjulpet ud bag scenen begyndte Pearl Jam at spille det sidste nummer. Afhørte overværede via storskærmen, at publikum blev bedt om at trække sig tilbage.

Publikummer (I-1-144) har forklaret, at han fra koncertens start stod ca. 50 m. fra scenekanten. Da musikken startede forsøgte han at komme tættere frem mod scenen. Det lykkedes afhørte til sidst at komme frem, så han stod i 2. række fra frontbuen, lidt til højre for midten (felt 13). Med mellemrum kom nogle meget voldsomme skub fra siderne, og det virkede nærmest som om, at det skiftevis bølgede fra side til side. Således stod alle de forreste og svajede fra side til side, og da man ikke kunne flytte fødderne resulterede det i, at man væltede sidelæns ned på jorden. Da musikken havde spillet i ca. 45 min. var presset efterhånden så voldsomt, at afhørte blev bange for, at han skulle komme galt af sted. Afhørte havde bl.a. tabt sine sko og han opdagede, at der under ham lå mennesker, som han dog intet kunne gøre for at hjælpe, idet han var fanget som i et skruestik. Det er afhørtes opfattelse, at personerne under afhørte var i live og senere blev hjulpet op. Afhørte blev af en stor fyr, der stod ved siden af ham, med en hesteko løftet op, og kom ind i frontbuen. I frontbuen råbte han til en vagt, at de skulle stoppe musikken, idet det var fuldstændig vanvittigt at stå derude, og at folk ville blive slået ihjel. Vagten meddelte, at man var klar over problemet, og at man prøvede at stoppe koncerten. Afhørte blev ført til bagområdet, hvor han fik vand. Da afhørte havde opholdt sig bag scenen i ca. 10 min. stoppede musikken.

Publikummer (I-1-156) har forklaret, at han sammen med nogle venner overværede koncerten fra felt 26. Efter det sidste nummer, hvor forsanger gik på scenen og bad folk om at gå tilbage bemærkede afhørte, at budskabet ikke fra scenen blev afleveret i et tonefald, så folk forstod, at der var sket en alvorlig ulykke. Afhørte mente, at det var nødvendigt - uden at overdramatisere situationen - at få folk gjort bekendt med omfanget, og hvad publikum skulle foretage for at hjælpe. Afhørte og resten af hans gruppe blev stående, da de troede koncerten ville blive genoptaget.

Publikummer (I-1-175-1) har forklaret, at han sammen med sine venner til at begynde med tog opstilling foran mixertårnet. De bevægede sig længere frem, og da musikken startede, var de ved begyndelsen af felt 12. Der var mange mennesker, og man stod tæt. Stemningen virkede tungere end til koncerten med Iron Maiden, som de var til om torsdagen. Da hoppede og sprang publikum, mens man under Pearl Jam koncerten bølgede ukontrollabelt. Fra starten af koncerten var denne bølgen nogenlunde moderat, men den tog kraftigt til efterhånden som koncerten skred frem. De begyndte at bevæge sig længere frem, og afhørte vil tro, at de i løbet af et par numre var fremme ved området ved felt 11/8. Her var der meget tæt pakket med mennesker, man bølgede virkelig meget, og var helt ude af kontrol. Det var ikke konstant, men i ryk - fra side til side og frem og tilbage - nok mest frem. Efter yderligere et par numre kunne afhørte ikke klare at være på stedet mere. Han besluttede sig for at crowdsurfe ud og blev løftet op af en mand der hjalp ham. Afhørte kom imidlertid ikke ret langt, idet han faldt ned ved en bølgebryder. Publikum lukkede sig sammen om ham, og afhørte kunne intet se på grund af mørket. Afhørte vil tro, at han lå på jorden ½-1 min. Folk stod på hans ben. Pludselig bliver der råbt, at der lå en mand på jorden, og afhørte blev hjulpet op. Afhørte opgav at crowdsurfe ud og besluttede sig for at komme ud almindeligt via frontbuen. Da musikken stoppede, var afhørte kommet helt frem til frontbuen.

Publikummer (I-1-181) har forklaret, at han sammen med nogle kammerater bevægede sig frem mod frontbuen under koncerten. Afhørte husker, at han ved starten af nummeret "Better Man" stod mellem frontbuen og den første bølgebryder, lidt til højre

for midten, set op mod scenen. Imod slutningen af sangen bemærkede afhørte, at der til højre for ham faldt mennesker fra venstre mod højre. Folk faldt som dominobrikker hen mod afhørte, der ligeledes faldt. Ved faldet opstod der et område på ca. 5 m², hvor folk lå ovenpå hinanden i mange lag. Afhørte vil umiddelbart tro, at der lå 3 lag under ham. Afhørte havde øjenkontakt med frontbuevagterne, og han kunne se på dem, at de straks havde erkendt faren, og at de arbejdede som gale for at få løst situationen, men til trods for dette mente afhørte, at der gik mindst 15 min. inden musikken blev standset. Personerne der lå under afhørte gik i panik og skreg, og afhørte forklarer, at han havde svært ved at trække vejret. Bunken blev ved med at være på samme størrelse, idet der i takt med at folk blev hjulpet op hele tiden faldt crowdsurfere ned i bunken. På et tidspunkt lykkedes det afhørte og hans kammerat ved egen drift at komme op og ind over frontbuen. Afhørte bemærkede, at da han var kommet ind i frontbuen, opfordrede forsangeren publikum til at træde tilbage.

Publikummer (I-1-182) har forklaret, at hun sammen med nogle venner tog opstilling i felt 13. Der var imidlertid for vildt, og de besluttede at forsøge at komme tilbage. På vej tilbage kom der voldsomt pres fra siderne, og afhørte blev skilt fra sine venner. Afhørte havnede i felt 15 eller 18. Hun faldt sammen med ca. 10 mennesker. De lå i flere lag. Under faldet tabte afhørte sin ene sko. Alle kom imidlertid hurtigt op ved hinandens hjælp. Det var umuligt for afhørte at komme længere bagud eller til siden, så afhørte besluttede sig for at crowdsurfe sig ud via frontbuen. Folk stod imidlertid så tæt, at ingen kunne få hænderne op til at bære surferne videre. Afhørte nærmest strandede ovenpå hovederne af nogle mennesker. Der kom herefter et ryk til en af siderne, og afhørte faldt på jorden. Samtidig med at hun landede på jorden faldt flere andre ovenpå hende. Afhørte kan ikke huske, hvor lang tid hun lå ned, men mellem numrene råbte afhørte og de andre der var faldet på hjælp, men intet skete. På et tidspunkt lykkedes det afhørte at få rakt en arm ud af bunken. En mand tog fat i armen og fik hende trukket op. Hun blødte, idet hun var blevet trådt i ansigtet og på halsen. Det lykkedes manden at trække afhørte bagud af menneskemassen og hun kom ud i felt 27 eller 28. Da hun var på vej væk fra pladsen bemærkede hun, at musikken stoppede. Senere i løbet af aftenen fik afhørte behandling hos samaritterne for de skader hun pådrog sig i forbindelse med koncerten.

Publikummer (I-1-183-1) har forklaret, at han sammen med sine venner under koncerten arbejdede sig frem til området mellem felt 17 og 14. Afhørte kan huske, at på dette tidspunkt var nummeret "Even Flow" færdigt. De blev enige om at forsøge at komme tættere frem mod scenen, og det lykkedes dem at komme frem til grænsen mellem felt 14 og 13. Afhørte kan huske, at han undrede sig over, at man kunne se scenen. Der var en stor åbning blandt publikum, mellem 5 og 10 m. i diameter, der strakte sig fra felt 13 og helt frem til frontbuen. Afhørte snakkede med de andre om, hvorvidt det var en slags "happening". Der gik lidt tid før det gik op for afhørte, at der var tale om en ulykke. Afhørtes to venner havde imidlertid straks fornemmet, at der var noget galt, og var straks gået i gang med at trække folkene fra bunken op. Afhørte vil tro, at der lå 50-60 personer i lag. Afhørte forsøgte sammen med sine venner at trække personerne fri, men det var næsten umuligt. Afhørte og hans venner råbte, at musikken skulle stoppe. Der skete ikke noget, og musikken fortsatte. Der var en vældig larm, så der var ingen der kunne høre dem. Afhørte forklarer, at fra det tidspunkt de nåede frem til åbningen, og til musikken stoppede, gik der i hvert fald 20 min. Afhørte føjer til, at der godt kan være gået længere tid. Pludselig stoppede musikken, og publikum blev bedt om at trække sig tilbage. Afhørte og hans venner trak sig tilbage til felt 14/15. De kunne se, at vagterne trak folk ind i frontbuen.

Publikummer (I-1-192-2) har forklaret, at han overværede koncerten fra området felt 11 eller felt 14. Der var mange mennesker, og det var næsten umuligt at røre sig. Ind imellem opstod der mindre huller, hvor folk faldt ovenpå hinanden, og afhørte faldt selv på et tidspunkt. Afhørte faldt faktisk flere gange, men blev hver gang hjulpet op af de omkringstående. På et tidspunkt blev det for meget for afhørte, og han besluttede sig for, at han ville ud. Han fik en "hestesko" af nogle omkringstående mænd, og blev løftet op, hvorefter han begyndte at crowdsurfe mod frontbuen. Afhørte blev lukket ud gennem kattelommen og gik ned og stillede sig bag storskærmen. Et par minutter efter stoppede musikken.

Publikummer (I-3-3-1) har forklaret, at han rykkede frem mod scenen og da han nåede felt 17 stoppede musikken. Det er muligt, at der på dette tidspunkt var kommet oplysninger om, at der var sket en ulykke. Afhørte husker det ikke bestemt. Afhørte bevægede sig frem mod felterne 13 og 10, hvor han pludselig så, at publikum var faldet omkuld og lå i 3 lag. Han lænede sig ind over en bølgebryder, og han mener, at det var den sidste bølgebryder inden frontbuen. Fra denne bølgebryder og ind til væggen ved frontbuen lå publikum ovenpå hinanden i et område anslået til 3 x 6 m. Afhørte vil tro, at der måske lå 50 personer i bunken. Afhørte så, at der øverst lå en kraftig ung mand, midt i 20'erne. Den pågældende havde åbne øjne. Han virkede livløs. Frontbuevagterne råbte, at publikum skulle trække sig tilbage, og afhørte trak sig tilbage til omkring felt 14.

Publikummer (I-3-2-1) har forklaret, at da koncerten med Pearl Jam startede, stod han i området ved felterne 11/14. Da musikken startede, opstod der en gevaldig skubben fra højre mod venstre. Herved røg afhørte over mod felt 17. Der kom et lignende tryk fra modsatte side, hvorved at afhørte røg tilbage i felt 11, men lidt længere mod venstre end før. Afhørte oplyser, at det gik så hurtigt med bevægelserne, at han ikke havde fødderne på jorden. Han vil anslå, at han blev løftet 4-5 m. til siden. Han rørte ikke jorden. I felt 11 opstod der turbulens blandt publikum, idet man ikke kunne nå at få fødderne med sig, når man blev presset fra side til side. Pludselig faldt afhørte og mange andre omkuld. Afhørte faldt således, at han kom til at sidde på knæ. Det var svært for afhørte at få luft. Det var varmt og luffugtigheden var utrolig høj. Det var slet ikke til at ånde. Dette skete umiddelbart i forbindelse med at musikken startede. Det lykkedes afhørte at komme op og han vil tro, at de andre også kom op. Afhørte søgte længere frem, idet det virkede som om, at det var roligere der. Det lykkedes afhørte at komme helt frem til frontbuen midt i felt 10. Her stod man tæt sammen, men ikke noget at sammenligne med ved tidligere koncerter. Afhørte fik vand, musikken og stemningen var god. Mens afhørte stod oppe foran, kom han til skade med sit øre, idet det "hang" fast i en crowdsurfer. Pludselig stoppede musikken. Afhørte havde ikke set, at der var sket noget, der hvor han stod.

Publikummer (J-1) har forklaret, at hun kom til koncerten et stykke tid før den begyndte. Hun placerede sig ca. midt for scenen og tæt ved frontbuehegnet. Efterhånden som der kom mere publikum til, blev trykket større. Til sidst havde afhørte svært ved at bevæge sig. Hun kunne ikke røre armene. Til sidst havde hun svært ved at trække vejret, og hun husker, at hun sagde til en, der stod bagved hende, nu begynder det at blive farligt. Derefter besvimede hun. Hun kan svagt huske, at hun blev løftet ind over frontbuen, hvor nogle vagter gav hende vand. Hun kom til sig selv og blev ledt ud blandt publikum. Da hun var kommet ud i publikumsområdet igen bemærkede hun, at musikken standsede.

Publikummer (J-3) har forklaret, at han stod ca. midt for scenen i forreste række (felt 13-10). Der var hele tiden et enormt tryk fra publikum. Trykket var konstant. På et tids-

punkt begyndte publikum at hælde mod højre. Afhørte bemærkede, at der til højre for ham væltede en række mennesker. Afhørte faldt selv. Han kom ned at ligge på ryggen, og der lå flere personer under ham. Publikum råbte, at musikken skulle standse. En del af dem som lå i bunken gik i panik og sparkede og skreg. En fra bunken sagde noget om, at der var en, der var død. Afhørte forklarer videre, at på et tidspunkt blev der roligt fra bunken. Til sidst orkede han næsten ikke at trække vejret. Afhørte bemærker, at der var vagter, som bøjede sig over frontbuen og forsøgte at trække dem der var faldet op. Vagterne forsøgte at trække en person der lå øverst op, men det tog dem næsten 10 min. at få den pågældende fri fra bunken. Efter nogen tid, som afhørte opfatter som ca. 20 min. fra det tidspunkt han faldt, stoppede musikken. Efter yderligere ca. 15 min. trak publikum sig så langt tilbage, at vagterne kunne komme til at hjælpe dem op. Adspurgt forklarer afhørte, at han føler sig rimelig sikker på sine tidsangivelser, idet det lykkedes ham at undgå at gå i panik, og han var ved bevidsthed under hele forløbet.

Publikummer (J-17) har forklaret, at han var placeret i 2. eller 3. række i felt 8. Et par minutter efter at koncerten gik i gang blev trykket øget fra publikum. Først kom der et pres fra højre side, siden et modpres fra venstre side. I forbindelse med disse ryk blev man flyttet 1½-2 m. sidelæns. Nogle blandt publikum faldt, og andre faldt over dem, der var faldet. De omkringstående forsøgte at hjælpe de, der var faldet, op. Afhørte faldt selv, men blev hurtigt hjulpet på benene. Han følte, at det var for farligt at blive der, hvorfor han via felt 5, 2 og 28 trak sig tilbage. Ca. 10 min. efter at han var kommet til felt 28, stoppede musikken.

Publikummer (J-30) har forklaret, at han befandt sig til højre for midten, ca. 3 m. fra frontbuen (felt 13). Afhørte forklarer, at han på et tidspunkt mærkede, at der lå en person ved hans fødder. Han prøvede at hjælpe den pågældende op, men det var vanskeligt på grund af bevægelserne blandt publikum. Personen var tung og virkede livløs, idet den pågældende ikke selv hjalp til. Afhørte fik de omkringstående til at trække lidt til side, så der kom luft ned til manden. Det lykkedes ikke at få den pågældende op. Kort tid efter stoppede musikken, og forsangeren bad publikum trække sig tilbage. Afhørte spurgte efterfølgende vagterne om, hvordan det var gået med den person han forsøgte at hjælpe. Han fik af vagterne at vide, at den pågældende var død.

Publikummer (J-34) har forklaret, at han stod i 2. række, ca. midt for scenen. Der var tryk fra alle sider, og det var så stort, at man ikke kunne få hænderne op. Pludselig væltede folk. 5-6 rækker faldt samtidig - herunder afhørte. Han syntes, at vagterne reagerede lidt underligt. Først stod de bare og kiggede, siden forsøgte de at trække folk fri. Da dette ikke lykkedes begyndte vagterne at sprøjte vand på dem. Afhørte mener, at musikken skulle have været afbrudt lang tid før det skete. 10-15 min. efter at han var faldet, blev afhørte trukket fri. Han kunne da se, at der var flere personer, som blev forsøgt genoplivet.

Publikummer (J-36) har forklaret, at han var placeret i felt 16, hen imod felt 13. Han stod og holdt fast i frontbuen. På et tidspunkt blev trykket så stort, at han slap frontbuen. På grund af presset blev han flyttet 3-4 rækker bagud. Han befandt sig nu midt i publikumsmængden, og han kunne ikke mærke jorden under sig, da det han trådte på var fødder. Han blev ført rundt som i en malstrøm, og pludselig begyndte publikum at bevæge sig fra side til side. Afhørte og nogle der stod ved siden af faldt. Der faldt folk ovenpå afhørte, og han havde problemer med at trække vejret. Afhørte var ved at gå i panik, og der blev råbt og skreget på hjælp. Afhørte tror, at han på et tidspunkt mistede bevidstheden, men han er ikke sikker. Fra scenen blev folk opfordret til at trække sig

tilbage. Afhørte kunne ikke forstå, at presset kunne være så voldsomt, når der var bølgebrydere rundt omkring dem.

Publikummer (J-61) har forklaret, at hun stod midt for scenen – helt fremme. Der var et voldsomt tryk. Efter 10-15 min. blev afhørte presset ned på jorden. Hun forsøgte at rejse sig, men kunne ikke. Der lå personer ovenpå hende. Folk råbte: "stop koncerten", men det blev ikke hørt på scenen. Der lå en mand på jorden, hvis ben pressede mod hendes hals. Hun lå ca. i 20 min. inden det lykkedes hende at komme op. Det lykkedes hende i første omgang at komme op på knæ. Hun blev herefter løftet op af vagter, og båret ind over frontbuen. Der besvimede hun. Hun undrede sig over, at vagterne var så lang tid om at reagere. Det må have været tydeligt for dem, at der var noget galt.

Publikummer (K-16) har forklaret, at han var placeret helt fremme ved kanten af frontbuen, lidt til højre for midten set mod scenen. Der var et stort pres fra publikum, og en mand der stod til højre for ham besvimede, og blev hjulpet ind i frontbuen. Umiddelbart før sidste nummer var der 2 piger, som råbte til vagterne, at de skulle stoppe musikken. Vagterne råbte tilbage, at det kunne de ikke. Afhørte var på dette tidspunkt ikke klar over, at der var noget galt. Midt i det sidste nummer blev afhørte klar over, at der var noget galt. Han bemærkede, at der lå nogle personer på jorden få meter bag ham. Publikum prøvede at hjælpe personerne op. Det var ikke muligt, da personerne var helt filtret sammen. Da musikken standsede bemærkede afhørte, at der blev trukket 2 livløse personer op fra jorden.

Publikummer (E-1) har forklaret, at han under Pearl Jam koncerten var placeret til højre for scenen - helt foran (felt 16). Det var svært at stå fast, og man blev flyttet et par meter til siden på grund af bølgebevægelser blandt publikum. På et tidspunkt faldt nogle personer umiddelbart til højre for ham. Han blev selv presset mod disse faldende mennesker og hans knæ bøjede således, at han nærmest lå ind over de faldende. Der kom crowdfurere, som faldt ned oven i de faldne og pressede vidnet ned i bunken. Afhørte kom således til at ligge i bunken, og han vil anslå at der lå mellem 10 og 20 personer i bunken. Han kunne ikke komme op, da der lå andre over hans ben. Da musikken standsede trak nogle folk i ham for at få ham op. Afhørte vejledte dem, således at de, der lå oven på afhørte først blev fjernet, hvorefter han selv kom op og vaklede til frontbuen. Han blev hjulpet over og videre ud bagved, hvor han blev sat på en stol. Efterfølgende blev han bragt til hospitalet og behandlet og udskrevet.

Det fremgår af en skadeseddel, at afhørte på hospitalet blev behandlet for smerter i forbindelse med, at han havde fået klemt venstre fod. Han modtog ingen egentlig behandling.

Publikummer (E-2) har forklaret, at hun da koncerten startede, var placeret omkring felt 13 og 16. Efter ca. 2-3 numre begyndte et pres bagfra og fra siderne der var så voldsomt, at vidnet mod sin vilje blev flyttet rundt. Herunder kom hun væk fra sine venner. Der begyndte ligeledes at komme en del crowdfurere, som blev hevet frem over frontbuen. På et tidspunkt følte afhørte, at presset fra dem hun stod ved siden af, blev så voldsomt, at hun havde svært ved at trække vejret. Hun var lige ved at besvime, da hun pludseligt opdagede, at en stor gruppe af personer bag hende var faldet. På et tidspunkt blev hun selv presset hen til gruppen, der var væltet og hun faldt selv mellem de andre. Der var nogen der faldt ovenpå hende, og hun mistede bevidstheden. Det næste afhørte husker er, at nogen smed vand i hovedet på hende og der blev råbt højt, at nu skulle hun fandeme trække vejret og vågne op. Det næste hun igen husker, er at hun vågnede op i en ambulance. Hun blev kørt til Roskilde Amts Sygehus, hvor hun

blev indlagt til observation for hjernerystelse, idet hun havde ondt i hovedet, flimrer for øjnene og var svimmel. Hun blev udskrevet den følgende dag. Hun modtog ingen egentlig behandling.

Publikummer (E-3) har forklaret, at han og en kammerat ankom samtidigt med at koncerten startede. De tog opstilling vest for mixertårnet, og fulgte det første nummer på storskærmen. Vidnet var ikke tilfreds med lyden og besluttede sig for, sammen med kammeraten, at lade sig crowdsurfe frem mod scenen. Det tog lang tid og vidnet vil mene, at det tog ca. 20 min. at komme helt frem. Han var da placeret i felt nr. 10, ca. 1½ m. fra frontbuen. På et tidspunkt væltede der nogen lidt til venstre for afhørte. Han blev trukket med ned og lå ovenpå 2 personer. Der var et stort virvar. Nogen forsøgte at hjælpe afhørte og de andre op, og andre havde nok at gøre med selv at holde sig oppe. Afhørte og de 2 personer han lå ovenpå kom op at stå. Han besluttede sig for at komme ind i frontbuen. Han kunne ikke trække vejret, fordi presset mod ham var så stort. Der begyndte at gå panik i ham, og han forsøgte at komme op for at blive trukket ind i frontbuen. Afhørte husker, at han fik armene op over hovedet, og at han ikke kunne få dem ned igen, fordi man stod så tæt pakket sammen. Panikken bredte sig i ham. På et tidspunkt lykkedes det ham at komme op og hænge, så hans overkrop var over hovedhøjde på de andre. Det begyndte at sortne for hans øjne. Pludselig følte han, at han blev trukket ind mod frontbuen. Han må være besvimet, for han vågnede op på en bære bag scenen. Han blev kørt i ambulance til Glostrup Sygehus, hvor han blev nærmere undersøgt og derefter udskrevet. Han modtog ingen behandling på hospitalet.

Publikummer (E-4) har forklaret, at han var placeret i felt nr. 10, ca. 2 m. fra frontbuehegnet. Under hele koncerten var der meget trængsel og et konstant tryk bagfra. Efter ca. ½ time mærkede afhørte, at han ikke længere havde fødderne på jorden, men blev holdt oppe af menneskemængden, og han begyndte at blive grebet af panik. Pludselig væltede en større gruppe mennesker bag ham. Han væltede selv med og fik ligeledes mennesker over sig. På et tidspunkt blev han løftet op over frontbuehegnet af nogle vagter. Hans hukommelse omkring dette er dårlig, idet han på dette tidspunkt nærmest var bevidstløs. Efter ¼ til ½ time blev han i ambulance kørt på hospitalet. Ved ulykken pådrog han sig en midlertidig lammelse af venstre arm, som efter ca. 2 mdr. fortog sig. Han har ingen fysiske mén af ulykken, men er fortsat psykisk præget af begivenhederne. Han blev dagen efter udskrevet til videre behandling på sygehus i Göteborg.

Publikummer (E-6) har forklaret, at han fra starten var placeret omkring mixertårnet, men han og kammeraterne blev enige om at forsøge at komme længere frem. Han "slangede" sig herefter igennem menneskemængden skråt frem mod midten. Efter ca. 10 min. var han kommet frem i området omkring felterne 16 og 17. Her stod folk meget tæt. Han husker, at han kom frem til denne position omkring nummeret Even Flow. Han var nu ca. 3-4 m. fra frontbuen. Folk stod fuldstændig presset sammen. Afhørte stod med den venstre arm over hovedet og den højre ned langs siden. Det var umuligt for ham at få armen ned, og det var også umuligt at få den anden arm op. I forbindelse med nummeret Light Years skete der noget. Pludselig kom et meget kraftigt ryk i retning fra vest mod øst, hvorunder vidnet blev skubbet sidelæns og kom op på en bølgebryder. Han kom til at ligge på højre side ovenpå bølgebryderen - trykket var meget kraftigt. Han holdt sig fast med sin højre hånd. Han hørte, at der var mennesker, der var faldet om på jorden, og lå under bølgebryderen. Han kunne ikke registrere, om der var faldet folk andre steder, men han kunne høre, at der lå folk lige under ham. Han lå fuldstændig presset med sit ansigt ind mod ryggen på ham, der stod foran. Presset fra bølgebryderen sluttede ca. midt på hans lår, og der var et enormt pres på benet. Han var bange for at benet skulle brække. På et tidspunkt var der en som bed sig fast i hans

venstre håndled. Mens vidnet lå presset ovenpå bølgebryderen standsede musikken. Han håbede at forsangeren kunne se ud over publikum, og at han ville stoppe med at spille, indtil alle var kommet op igen. Der var begyndt at gå panik i de mennesker, der lå på jorden. Musikken startede imidlertid igen og nummeret Insignificance blev spillet. Musikken stoppede endnu engang, men gik straks efter i gang med nummeret Daughter. Han kunne høre, at dem der lå på jorden skreg, at de ikke kunne få luft, og at musikken skulle stoppes. Han kunne høre, at der på dansk blev råbt, at musikken skulle stoppes. Der var mange fra publikum som råbte, at musikken skulle stoppes. Vidnet forklarer, at der stod folk ovenpå dem, der lå på jorden og dem, der lå på jorden, havde ingen mulighed for at komme op. Han havde opfattelsen af, at der var opstået et hul, hvor folk var faldet. Omkring ham stod mennesker op, men ovenpå dem, der lå på jorden. Pludselig stoppede musikken og han kunne høre at der blev sagt noget over højtaleren, men opfattede ikke hvad der blev sagt. Efter nogen tid begyndte publikum omkring ham at løsne op, hvorunder han væltede ned fra bølgebryderen på de mennesker, der lå på jorden. De der lå på jorden bevægede sig ikke. Han var kun lige væltet ned, da 2 mænd fra publikum løftede ham over frontbuen. Han kunne ikke støtte på sit højre ben. Da vidnet blev hjulpet op, så han at der lå 5-6 personer på jorden. De lå viklet ind i hinanden som mikadopinde. Han ved ikke, om de var døde eller blot bevidstløse. Han blev båret ud i bagområdet af to frontbuevagter og sat i en hvid plastic havestol. Der var travlhed i lægeteltet. På et tidspunkt kom 2 ambulancefolk og undersøgte hans ben. Han blev herefter kørt til Roskilde sygehus, hvortil han ankom omkring midnat. Han blev udskrevet samme nat, idet hans ben ikke var brækket, men han havde alene fået en blodansamling i låret. Han fik udleveret krykker og var sygemeldt i 5 dage.

Publikummer (E-11-1) har forklaret, at han var placeret 1-1½ meter fra frontbuehegnet, lidt til højre for midten set mod scenen. Afhørte forklarer, at da koncerten startede, var der et voldsomt pres foran, og vidnet følte det så ubehageligt, at han bad vagterne om at trække ham op. Vagterne trak ham ikke op, idet de var travlt beskæftiget med og trække andre op, som var mindre end vidnet. Afhørte følger til, at en af årsagerne til at vagterne ikke kunne trække så mange op var, at de skulle modtage crowdsurferne. Pludselig kom der et voldsomt pres fra højre mod venstre. Det medførte, at afhørte og mange andre faldt. De havde ikke en chance for at blive stående på fødderne. De kom ned at ligge på jorden, og afhørte fik fornemmelsen af, at der blev mindre og mindre ilt i luften. Han havde vanskeligt ved at trække vejret. Han besvimele. Da vidnet kom til sig selv igen, lå han på en bære på vej ud mod lægeteltet. Han har ikke nogen idé om, hvor lang tid han var bevidstløs. Senere blev afhørte kørt til Roskilde Amts Sygehus, hvor han blev undersøgt. Afhørte forklarer, at hans højre arm var lammet og hang slapt ned. Lægerne kunne intet sige om, hvorvidt han ville få varige mén.

Publikummer (E-14) har forklaret, at hun og hendes venner var ankommet i rimelig god tid før koncertens start, og det var meningen, at de ville op foran og stå. De begyndte at trænge sig frem gennem de publikummere, der allerede var ankommet. Til sidst lykkedes det dem at komme helt op foran, således at hun var placeret ca. midt for scenen og ca. 2 rækker fra frontbuen (felt 10/13). Det havde været besværligt at komme så langt frem, idet der var mange mennesker, og presset var rimeligt stort. Under vejs havde afhørte da også mistet kontakten med sine venner, og stod således foran scenen uden dem. Da orkesteret havde spillet to-tre numre, opstod der bølgebevægelser blandt publikum, således at man blev presset frem og tilbage. Da "bølgerne" var på vej tilbage, var der en bagved afhørte som faldt. Det var en mand og han rev afhørte og en mand ved siden af med ned. Da afhørte først var kommet ned og ligge, var det stort set umuligt at komme op igen. De andre publikummere trådte hele tiden på dem. Det var fortrinsvis på arme og ben, men afhørte blev også trådt meget kraftigt i

brystet. Afhørte kastede herved op. Afhørte har ingen fornemmelse af, hvor længe hun lå ned, men hun mener, at det var omkring et nummers tid. På et tidspunkt var der en publikummere, som tog hende i håret og hev hende op. Hun blev herefter båret frem til frontbuen, hvor hun blev modtaget af vagterne. Afhørte ved ikke, hvorvidt de to hun faldt sammen med også kom op. Afhørte satte sig op ad frontbuehegnets inderside og sundede sig. Hun ved ikke, hvor længe hun sad der, men på et tidspunkt stoppede musikken, og forsangeren bad publikum om at træde tilbage. På et tidspunkt blev afhørte af en politimand hjulpet ud til lægeteltet. De vurderede, at hun skulle undersøges på hospitalet. Afhørte blev derefter kørt til Roskilde Amtssygehus, hvor hun var indlagt i 24 timer til observation for indre kvæstelser. Afhørte havde dog ikke pådraget sig alvorlige skader. Hun var gul og blå over stort set hele kroppen.

Publikummer (E-17-1) har forklaret, at han tog opstilling i område 19-20 - 2-3 rækker fra frontbuen. Afhørte føjer i den forbindelse til, at der ikke var tale om rækker i traditionel forstand, men om én stor gruppe. Allerede fra koncertens start var der et stort pres fra menneskemængden, og der var utrolig megen skubben. Menneskemængden bølgede fra side til side, hvorunder afhørte og de omkringstående faldt. Vidnet mener, at han i starten lå et godt stykke oppe i bunken af personer, der var faldet, men pludselig havde han fornemmelsen af at ligge nederst i gruset. Vidnet mistede bevidstheden på et tidspunkt, og han er således ikke klar over, hvor længe han lå der eller hvorledes han er kommet ud af bunken af personer. Vidnet kan huske, at han på et tidspunkt sad i lægeteltet og talte med en person, samtidig med at han blev tilset af en læge. Han blev derefter bragt til Roskilde Amts Sygehus i en ambulance. Vidnet havde ingen fysiske skader, og blev udskrevet uden yderligere behandling.

6.2.1 Tidsplanen

Som nævnt ovenfor i indledningen har politimesteren i Roskilde forsøgt at kortlægge det tidsmæssige forløb omkring ulykken.

Et vidne (H-1-80) har forklaret, at han med sit private videokamera optog en mindre sekvens af Pearl Jam koncerten. Ved gennemgang af filmsekvensen (bilag H-1-80-1), er det konstateret, at der er optaget den sidste del af nummeret HAIL HAIL. Da dette nummer stopper, viser uret på videoptageren 22:48:55. En undersøgelse af videoen viste, at videoptagerens ur gik 3 minutter og 6 sek. foran. Nummeret Hail Hail sluttede således kl. 22.45. Ved at "time" hele koncerten kan det herefter lægges til grund, at koncerten begyndte den 30-06-00 kl. 22:34:39 og sluttede kl. 23:24:30.

Stagemanageren (F-3-4-1) ved Pearl Jam koncerten har forklaret, at han talte i telefon i bagsceneområdet, da en vagt rettede henvendelse til ham om problemerne foran scenen.

En kameraassistent (F-1-41) har forklaret, at han talte i mobiltelefon under koncerten, og han afsluttede sin samtale da musikken standsede.

En læge (A-2-2) fra lægeteltet har forklaret, at da de første af de livløse publikummere bliver bragt ind i teltet ringer hun til 112 fra en mobiltelefon, som lå i teltet.

For at fastlægge de eksakte tidspunkter for telefonsamtalerne er der efterfølgende indhentet teleoplysninger vedrørende telefonsamtalerne.

Der er herefter foretaget en "afskrift" af båndet indeholdende tidsangivelser, herunder med de tidsangivelser der kunne udledes af vidneforklaringerne mv. :

Kl. 22:34:47: Forsangeren siger kort uforståelig lyd.

Kl. 22:34:58 - 22:35:15: Forsangeren taler kort til publikum afsluttende med "Let's go".

Kl. 22:35:15 - 22:39:42: PEARL JAM starter med at spille musikken med første nummer "COROUROY".

Kl. 22:39:54 - 22:42:25: PEARL JAM spiller nummeret "BREAKERFALL".

Kl. 22:42:32 - 22:45:49: PEARL JAM spiller nummeret "HAIL HAIL".

Kl. 22:45:55 - 22:48:27: PEARL JAM spiller nummeret "ANIMAL".

Kl. 22:48:39 - 22:52:14: PEARL JAM spiller nummeret "GIVEN TO FLY".

Kl. 22:52:44 - 22:58:05: PEARL JAM spiller nummeret "EVEN FLOW".

Kl. 22:58:16 - 23:00:29: PEARL JAM spiller nummeret "MFC".

Kl. 23:00:44 - 23:04:16: PEARL JAM spiller nummeret "HABIT".

Kl. 23:04:39 - 23:08:33: PEARL JAM spiller nummeret "BETTER MAN".

Kl. 23:08:41 - 23:13:23: PEARL JAM spiller nummeret "LIGHT YEARS".

Kl. 23:13:28: PEARL JAM starter nummeret "INSIGNIFICANCE".

Kl. 23:14:00: Stagemanageren påbegynder i bagsceneområdet en telefonsamtale på sin mobiltelefon

Kl. 23:17:00: Kameraassistenten påbegynder telefonsamtale på sin mobiltelefon

Kl. 23:17:44: PEARL JAM afslutter nummeret "INSIGNIFICANCE".

Kl. 23:18:05: PEARL JAM starter nummeret "DAUGHTER".

Kl. 23:19:32: Stagemanageren afslutter mobil samtale, da han bliver gjort bekendt med problemerne foran scenen

Kl. 23:24:30: PEARL JAM afslutter nummeret "DAUGHTER".

Kl. 23:24:34 - 23:25:42: Forsangeren taler til publikum - bl.a. "ingen musik de næste 5 minutter - beder om at gå 3 skridt bagud".

Kl. 23:25:05: Kameraassistenten afslutter sin samtale på mobiltelefonen, da han er blevet klar over, at musikken er stoppet, og beslutter at undersøge sagen.

Kl. 23:26:35 - 23:26:43: Forsangeren taler til publikum - bl.a. "kig ned ved fødderne om der ligger nogen".

Kl. 23:26:50 - 23:26:52: Ukendt person råber "move back" og ukendt svarer/spørger "what?".

Kl. 23:27:00 - 23:27:15: Forsangeren taler til publikum - bl.a. 2 skridt bagud".

Kl. 23:27:57 - 23:28:10: PJ's tourmanager taler til publikum - herunder bl.a. - "2 skridt bagud".

Kl. 23:28:40 - 23:29:14: Forsangeren taler til publikum - bl.a. "Fuck You - 3 skridt bagud".

Kl. 23:29:30 - 23:29:33: Tourmanageren taler til PJ's lysmand i lyståmet - bl.a. "sæt mere publikumslys på".

Kl. 23:29:37 - 23:29:40: Tourmanager taler igen til PJ's lysmand - bl.a. "sæt mere publikumslys på".

Kl. 23:30:12 - 23:30:16: Tourmanageren taler til publikum - bl.a. "hold Jeres position - vi har stadig et problem her oppe foran".

Kl. 23:32:06: En læge fra Scenelægefunktionen ringer til 112 (alarmtelefon)

Kl. 23:48:30 - 23:49:20: Konferencieren taler til publikum - bl.a. "Vi ved endnu ikke hvad der er sket - men 10-15 personer er kommet grimt til skade. I må væbne Jer med tålmodighed indtil vi får afklaret, hvad der skal ske - Pas godt på jer selv" (skiftevis engelsk og dansk tale).

Kl. 23:54:49 - 23:55:05: Konferencieren taler til publikum - bl.a. "Jeg skal bede jer om stadigvæk at trække jer tilbage" (skiftevis engelsk og dansk tale).

Kl. 23:55:23 - 23:55:23: Konferencieren taler til publikum - bl.a. "Jeg må bede jer om at trække tilbage stadigvæk" (skiftevis engelsk og dansk tale).

Kl. 23:55:30: Bånd optaget af PEARL JAM udløb.

6.2.3 Sammenfatning publikum

På baggrund af forklaringerne fra publikum, kan følgende lægges til grund:

- At der allerede fra koncertens start opstod et voldsomt pres blandt publikum, som stod tæt på scenen. Der var god plads blandt det publikum, som stod længere tilbage (bag mixertårnet).
- At der opstod kraftige bølgebevægelser blandt publikum, særligt fra side til side.
- At bølgebevægelserne var så kraftige, at publikum blev flyttet/løftet flere meter fra side til side. Publikum stod så tæt, at man ikke kunne flytte sine fødder.
- At crowdsurfere var medvirkende årsag til, at publikum blev presset omkuld/væltede. Foran stod publikum så tæt, at man ikke kunne få sine arme op eller

ned, hvilket betød at crowdsurferne ofte ikke blev båret videre, men måtte kravle hen over hovederne på publikum.

- At publikum faldt både enkeltvis og i mindre grupper i området mellem mixertårnet og bølgebryderne, men at det angiveligt, ved egen eller andre publikummers hjælp, lykkedes dem at komme op at stå igen.
- At presset under koncerten blev værre og værre - man kunne ikke bevæge armene.
- At enkelte publikummere angiveligt blev bevidstløse som følge af presset og blev "hængende" mellem de øvrige publikummere.
- At trængslen og presset var så voldsomt, at crowdsurfing blev opfattet som den eneste vej ud af mængden. Flere publikummere benyttede dog crowdsurfing, dels for sjov, dels for at komme længere frem mod scenen.
- At der i bølgebryderområdet faldt publikum – særligt i felterne 10-13-16, hvor der faldt én eller flere større grupper.
- At der allerede fra koncertens start var publikummere der havde oplevelsen af, at der lå mennesker på jorden mellem benene på de stående.
- At der i den forreste række op stod et kraftigt pres fra felt 1 mod felt 22, hvorved publikum langsomt væltede. I første omgang blev situationen ikke opfattet som alvorlig. Det er ikke ualmindeligt at vælte omkuld under koncerter af omhandlende karakter.
- At der i felterne 10-13-16 på et tidspunkt, som følge af det voldsomme pres og de opståede bølgebevægelser, væltede ca. 50 mennesker stort set samtidigt – som dominobrikker. De væltede var placeret 2.-3. række fra frontbuen.
- At de væltede publikummere af omkringstående blev opfattet som huller. Nogen opfattede situationen som en happening, hvor publikum havde sat sig ned, andre troede at der var opstået håndgemæng.
- At crowdsurferne faldt ned i de opståede huller, hvorved bunken af liggende publikummere blev større og større.
- At en del af de publikummere der væltede i de forreste rækker kom op ved egen hjælp eller ved hjælp fra de omkringstående - særligt dem som lå yderst eller i toppen af bunken.
- At en stor del af publikum, der blev trukket fri af bunken, trak bagud i publikumsområdet.
- At et større antal af de publikummere, der faldt med den store gruppe, lå i bunken i felterne 10-13-16 formentligt under de sidste 4 musiknumre. Mange har forklaret, at de faldt under nummeret "Better Man", Det kan herefter, jf. tidsplanen, lægges til grund at den store gruppe publikummere falder mellem kl. 23.04 og 23.09.
- At de publikummere der lå i bunken samt de omkringstående, der havde bemærket situationen, råbte til vagterne, at de skulle hjælpe, herunder standse musikken.

- At publikummere, der blev hjulpet ind over frontbuen før musikken standsede, sagde til vagterne, at de skulle stande musikken, idet situationen blandt publikum var kaotisk.
- At flere af de væltede eller klemte publikummere havde opfattelsen af, at vagterne ignorerede dem. Publikummere har forklaret, at vagter sagde, at de ikke havde tid, og at musikken ikke kunne standses.
- At mange publikummere har forklaret, at vagterne arbejdede som gale med at trække de væltede fri af bunkerne, men at de var lang tid om at reagere.
- At der angiveligt blev trukket livløse publikummere ind i frontbuen før musikken standsede. Det kan jf. tidsplanen lægges til grund, at musikken standsede kl. 23.24.
- At der få meter fra, hvor publikum væltede, stod publikummere og dansede til musikken.
- At publikum ikke straks trak tilbage, idet de troede at koncerten ville gå i gang igen - budskabet var ikke tydeligt nok. Mange havde brugt megen energi på at kæmpe sig frem mod scenen og ville ikke miste pladsen.
- At de første tilskadekomne efter tidsplanen blev bragt til lægeteltet til behandling kort tid før kl. 23.32.
- At der fra musikken standser til de første bringes til behandling går omkring ca. 8 minutter.
- At der fra den store gruppe falder i felterne 10-13-16 går omkring en halv time før de første bringes til behandling i lægeteltet.
- At de publikummere som blev bragt til hospitalet – bortset fra en enkelt - ikke modtog nogen egentlig behandling. De der ikke straks blev udskrevet, blev indlagt til observation.

6.3 Forklaringer mv. fra festivalledelse samt vagter

I dette afsnit, vil jeg som nævnt i indledningen ved gengivelse af forklaringer forsøge at besvare en række spørgsmål, som naturligt må stilles til festivalledelsen og vagterne.

Jeg vil efter gengivelsen af forklaringerne i afsnit 6.3.1. foretage en nærmere beskrivelse af de retningslinier og funktionsbeskrivelser, der er udarbejdet af festivalledelsen.

”Den kreative direktør” (G-1-2-1) har forklaret, at der ikke foreligger nedskrevne arbejdsbeskrivelser for de enkelte medarbejdere. Der er nedskrevet en strukturplan med angivelse af ansvarspersoner (diagrammet vedrørende sektionerne). Det er hans opfattelse, at grupperne under Orange Scene afholder instruktionsmøder, hvor ansvarspersonen giver instrukser til alle medarbejderne.

I forbindelse med koncerterne er scenevagterne, lederen af løbegangsvagterne, lederen af frontbuevagterne, Orange Teknisk Produktionskontor og Vagthavendegruppen i indbyrdes åben radiokontakt.

Afhørte har forklaret, at Koordinatoren for Orange Område ringer, og opfordrer ham til at komme til Orange Scene, hvor det går voldsomt for sig. Der blev ikke spurgt om, hvorvidt de kunne stoppe musikken, ligesom der ikke blev bedt om en bekræftelse på at musikken blev stoppet. Afhørte løb til Orange Scene. Han løb ind i frontbuen. Da han nåede frem standsede musikken.

For så vidt angår spørgsmålet om, hvem der havde kompetencen til at standse musikken har afhørte forklaret, at det var Stagemanageren der havde kompetencen. Det var den pågældende fuldt ud klar over.

”Det var ikke meningen, at den enkelte frontbuevagt var vidende om kompetencen for at stoppe koncerten. Frontbuevagternes kommandovej var til deres holdleder, der var fuldt ud klar over den videre vej til Stagemanageren”.

”**Den praktiske direktør**” (G-1-4) har forklaret, at han under festivalen indgår i et team af 6 personer, der i 8 timer af gangen har det overordnede ansvar for afviklingen af hele festivalen - Afviklingslederen. Afviklingslederens opgave er, at deltage i stabsmøderne der afholdes med politiet samt i øvrigt træffe beslutninger, hvor der ikke på forhånd i planer eller lignende er givet et svar.

Med hensyn til spørgsmålet om kompetencen til at stoppe musikken har afhørte forklaret, at, Stagemanageren og i særlige tilfælde Afviklingslederen, har mulighed for at standse musikken. Stagemanageren kan stoppe musikken efter samråd med, eller på opfordringer af sine ansatte. Samme mulighed har Afviklingslederen, men denne vil altid stoppe musikken via Stagemanageren.

Stagemanageren befinder sig under hele koncerten på eller bagved scenen. Afhørte har endvidere forklaret, at der ved de enkelte scener foreligger en plan for at stoppe musikken. Afhørte ved dog ikke, hvorvidt denne plan foreligger på tryk eller er overbragt i forbindelse med informationsmøder.

Efter ulykken deltog afhørte i arbejdet omkring tilrettelæggelsen af presse møde, ligesom han sidst på natten tog ophold i KSN på politigården.

”**Den administrative direktør**” (G-1-1) har forklaret, at der ham bekendt ikke er udarbejdet overordnede planer eller lignende til brug ved større ulykker eller katastrofer. Man har på møder drøftet, hvad man skulle gøre i tilfælde af en ulykke, men der er ikke udarbejdet egentlige planer.

Der er ikke udarbejdet beskrivelser af de enkelte funktioner.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvem der havde kompetencen til at standse musikken forklarer afhørte, at det var Stagemanageren der havde kompetencen. Adspurgt om dette er anført nogen steder svarer afhørte, at det er det ikke.

Afhørte har forklaret, at han på tidspunktet for ulykken var Afviklingsleder. Han befandt sig i bagområdet ved Orange Scene da meldingerne om tilskadekomne begyndte at indløbe. Han hjalp med at holde vejene fri.

Han var festivalledelsens repræsentant i KST (kommandostedet på ulykkesstedet) da funktionen lige omkring midnat blev oprettet.

Koordinatoren for Orange Område (G-2-1) har om sin funktion forklaret, at der ikke findes en skriftlig beskrivelse af funktionen som koordinator, men kort sagt er det hendes opgave at sikre, at alle funktioner i Orange Område varetages og fungerer. Der er i alt tale om 19 funktioner. (Der henvises til organisationsdiagrammet, afsnit 4.5, Figur 3.) Hun sikrer, at der er udpeget ansvarspersoner og ledere for de enkelte funktioner i sektionen. Hun er som koordinator sektionens kontaktperson til festivalledelsen.

Adspurgt om hvem der har kompetencen til at stoppe musikken forklarer afhørte, "at der ingen regler er om , hvem der kan stoppe orkesteret på scenen i kritiske situationer". En frontbueleder kan godt bede om, at musikken stoppes. Det er herefter den Vagthavendes opgave at gå op på scenen, hvor han/hun selv skal foretage en vurdering af situationen og herefter kontakte Stagemanageren, der så sørger for at orkestret via bandets manager standser musikken. Afhørte har herom endvidere forklaret, at enhver fra ledelsen har kompetence til at foranledige musikken standset, herunder afhørte. Det er hendes opfattelse, at det er Stagemanagerens opgave at effektuere at musikken standses. Hun ved ikke om Stagemanageren har modtaget en skriftlig arbejdsbeskrivelse, men hun har sammen med ham deltaget i møder, hvor hans kompetence og arbejdsopgaver nærmere er blevet belyst. Der er efter ulykken på festivalen udarbejdet en beskrivelse af "Sikkerhedsforanstaltningerne på Orange Scene ved Roskilde Festival 2000". Der henvises til bilag 6. Afhørte har om denne beskrivelse forklaret, at den efter ulykken er blevet udfærdiget på anmodning fra Politimesteren i Roskilde. Den beskriver bemanningen og opgavefordelingen ved Orange Scene, som den var på tidspunktet for ulykken.

Afhørte forklarer, at hun ud over funktionen som Koordinator, tillige er **ansvarsperson** for de forskellige vagtfunktioner. Hendes opgave er at skaffe holdledere til Frontbuevagterne, Scenevagterne, Kattелеmsvagterne, Mixervagterne, Pallevagterne, Rampevagterne samt Port- og Bomvagterne.

Der er ikke udleveret skriftlige arbejdsbeskrivelser for vagtpersonalet. Afhørte og Sikkerhedslederen har på møder med vagtpersonalet under brug af overheads og powerpoint mundtligt gennemgået og beskrevet vagtfunktionens nærmere indhold.

Med hensyn til spørgsmålet om afhørtes iagttagelser og dispositioner i forbindelse med ulykken har afhørte forklaret, at hun havde fri, men befandt sig på Orange Kontor, da hun på en monitor så forsangeren i Pearl Jam "så lidt mærkeligt ned på publikum". Næsten samtidigt blev der over radioen givet nogle "voldsomme meldinger", som hun dog ikke husker ordlyden af. På et tidspunkt blev der dog sagt noget om, at der skulle flere læger ind, og at der skulle ringes efter ambulancer. Afhørte ringede til Beredskabskontoret og anmodede om ambulancer til Orange Scene.

Afhørte har i forbindelse med afhøringer udleveret funktionsbeskrivelser for Stagemanager samt konferencier. (Disse funktionsbeskrivelser er nærmere beskrevet i afsnit 6.3.1.

Holdlederen for scenevagterne – Sikkerhedslederen- (G-2-4) har forklaret, at der ikke findes nogen skriftlig arbejdsbeskrivelse for scenevagtsfunktionen. Scenevagterne skal fungere som frontbuevagternes øjne. Scenevagterne befinder sig på scenen under koncerterne, hvor de observerer ud mod publikum og derved kan give informationer til frontbuevagterne. De er altid 3 på vagt ad gangen. To, som er placeret i hver sin side af scenen, og lederen – afhørte- som opholder sig i sceneområdet. Afhørte har forklaret,

at der heller ikke er nogen stillingsbeskrivelse for hans funktion, og han har ikke modtaget nogen instruktion i, hvad han skulle gøre hvis noget gik galt, eller i øvrigt oplysninger om, hvilke beføjelser han havde.

Afhørte har vedrørende Stagemanageren forklaret, at han var blevet præsenteret for den pågældende. Han er ikke bekendt med om der er en arbejdsbeskrivelse for den pågældende, men han ved at Stagemanageren skal sørge for at orkestrene kommer på scenen til tiden, og at de slutter til tiden. Afhørte er således ikke bekendt med, at afhørte skulle kontakte Stagemanageren for at få stoppet en koncert.

Afhørte er ikke bekendt med, hvem der havde kompetencen til at stoppe en koncert. Efter hans opfattelse skulle der gives besked til Orange Produktionskontor, hvor ledelsen var samlet, og derved kunne træffe afgørelse om, hvorvidt en koncert skulle stoppes eller ej.

Om hændelsesforløbet omkring ulykken har afhørte forklaret, at lederen af frontbuevagterne over radioen bad afhørte komme ned i frontbuen. Han havde forinden hørt over radioen, at der var stort pres i frontbuen, men ikke noget alvorligt. Da afhørte kom ind i frontbuen, blev han af lederen af frontbuevagterne dirigeret over mod felt 13. Han kiggede over kanten til frontbuen, og blev forskrækket, da han så ud i publikumsområdet. Der lå flere mennesker oven på hinanden. De lå 1 – 1½ m fra frontbuehegnet. Flere af frontbuevagterne var sprunget ud i publikumsområdet for at "skille" folk fra hinanden. Det var som et mikadospil. Afhørte stillede sig op på kanten af frontbuehegnet og forsøgte at trække folk ind over hegnet. Det var ligesom at trække i en betonklods.

Afhørte henvendte sig til en af scenevagterne og sagde, at det var alvorligt og lignede Heyssel stadion. Afhørte bad om, at musikken blev stoppet. Han forventede at ledelsen på Orange Produktionskontor hørte med på radioen og derved ville foranledige koncerten stoppet.

Adspurgt om, hvorfor afhørte løb fra scenen og ned i frontbuen – væk fra scenen og dermed væk fra Stagemanageren forklarer afhørte, at han ikke havde fået information om, at det var hans opgave, at viderebringe oplysninger til Stagemanageren.

Da musikken var stoppet, bad forsangeren publikum træde tilbage og give plads oppe foran. Der blev først ordentlig plads til at arbejde, da han i tredje forsøg bad publikum trække tilbage.

Afhørte var med til at trække tre personer ind over frontbuen. Han var overbevist om, at mindst en af disse var død, idet den pågældende havde blå læber og tunge. De to andre var livløse.

Scenevagten (H-1-9) placeret i scenens venstre side (set ud mod publikum) har forklaret, at der ikke fandtes en skriftlig beskrivelse af funktionen. Han har i maj 2000, sammen med de øvrige vagter, deltaget i et informationsmøde, som blev afholdt af den koordinerende leder og lederen af scenevagterne. På dette møde fik han og de øvrige vagter instrukser om hvad arbejdet nærmere indebar.

Afhørte forklarer, at arbejdet som scenevagt bestod i, at man skulle være frontbuevagternes forlængede øjne. Fra scenen har man bedre overblik over publikum end fra frontbuen.

Lederen af løbegangsvagterne - Løbegangslederen (G-3-2) har forklaret, at der ikke foreligger nogen skriftlig beskrivelse af funktionen. Han ved dog hvad funktionen indebærer, idet han tidligere har været både løbegangsvagt og frontbuevagt.

Forud for koncerten checkede afhørte sine vagter. Han påså at alle var mødt, og at ingen havde drukket alkohol. Der var mødt 28 løbegangsvagter. Vagterne blev orienteret om, at de kunne forvente en koncert med ”tryk på”.

Forud for koncertens start sendte afhørte 5-6 vagter i frontbuen for at rydde op efter koncerten med Kent, og gøre klar til koncerten med Pearl Jam. Disse vagter forblev i frontbuen da koncerten startede. Afhørte sendte halvdelen af sine vagtfolk - fortrinsvis mænd - i frontbuen. Det var aftalt på forhånd, idet man vidste, at der ville blive pres på. Der blev hurtigt travlt i frontbuen. Ca. 20-25 minutter inde i koncerten anmodede Frontbuelederen om flere folk. Afhørte sendte alt det mandskab ud i frontbuen han kunne undvære. Samtidigt kom flere af de aftrådte frontbuevagter for forrige koncert til og hjalp. Det hjalp imidlertid intet. På et tidspunkt kom der flere frontbuevagter hen til afhørte og sagde at ...”de var faldet - og musikken skulle stoppes”. En af vagterne meddelte, at han havde sagt det til lederen af frontbuevagterne, men han følte ikke at der skete noget. Afhørte forsøgte at kalde Sikkerhedslederen over radioen, men kom ikke igennem. Herefter gik afhørte til frontbuelederen og fortalte, at folk lå ned. Herefter kontaktede afhørte Sikkerhedslederen på radioen og kom igennem. Afhørte sagde, at musikken skulle stoppes. Sikkerhedslederen kvitterede med, at han var på vej. Afhørte så, at der ved felt 13 var et ”stort hul”, hvor folk lå mindst i 3 lag. De var fuldstændigt filtret ind i hinanden. Det var umuligt at trække folk op.

Sikkerhedslederen ankom nu til frontbuen. Han så, hvor kritisk situationen var, og meddelte straks over radioen, at koncerten skulle stoppe med det samme. Afhørte mener, at der var nogen fra Orange Kontor, der kvitterede for denne melding, men han ved ikke, hvem det var.

Først da musikken langt om længe standsede, lykkedes det at løsne op for presset fra publikum – da de var blevet opfordret til at trække sig tilbage.

For så vidt angår kommandoveje forklarer afhørte, at han havde fået oplyst, at han skulle melde eventuelle problemer til Scenevagterne. Afhørte forventede, at de så ville disponere videre i systemet, såfremt der kom en melding om problemer, som skulle afklares. Samtidigt er afhørte bekendt med, at Orange Kontor – ledelsen – lytter med hele tiden.

Konferencieren (G-2-7) ved Orange Scene har forklaret, at han har modtaget skriftlige retningslinier for, hvad festivalen forventer af en konferencier. Der vedlægges et sæt af de udleverede retningslinier, jf. bilag 8. Det fremgår bl.a. heraf, at afhørte under koncerterne skal opholde sig umiddelbart i nærheden af scenen. Forlader han området, skal det meddeles til stagemanageren. Retningslinierne indeholder ingen oplysninger vedrørende kompetence til at standse musikken.

Med hensyn til spørgsmålet om kompetence til at afbryde musikken, har afhørte forklaret, at det skulle ske via stagemanageren eller via en fra festivalledelsen. Forespurgt om afhørte har modtaget en kuvert indeholdende forholdsordre i forbindelse med en ulykke eller lignende, forklarer afhørte, at det har han ikke. Han kender ikke noget til en sådan kuvert.

Om selve hændelsen har afhørte forklaret, at han under koncerten med Pearl Jam stod på scenen i venstre side. Han havde ikke herfra noget overblik over publikum. Han er ikke udstyret med radio, og kan således ikke følge med i hvad der foregår på sikkerhedskanalen. Han blev først bekendt med, at der var problemer, da koncerten stoppede.

Afhørte bemærkede på et tidspunkt, at der kom en person løbende i retning mod stagemanageren. Denne person og stagemanageren snakkede kort sammen, hvorefter stagemanageren rettede henvendelse til Pearl Jams tourmanager. Efter en kort snak gik tourmanageren ind på scenen og fik musikken stoppet. Afhørte vil ikke afvise, at stagemanageren og tourmanageren talte sammen, da personen kom løbende.

Da musikken var standset, gik forsangeren på scenen og bad publikum om at trække sig tilbage. Senere gik også tourmanageren på scenen og talte til publikum. Senere igen bad stagemanageren afhørte gå på scenen, for at bede publikum om at trække sig tilbage. Senere igen gik afhørte endnu engang på scenen, denne gang foranlediget af en vagt fra scenegraven. Han bad på ny publikum trække sig tilbage. Han blev efterfølgende kritiseret af stagemanageren, for at han havde talt til publikum, uden at dette forud var blevet aftalt med ham.

Stagemanageren (F-3-4) har forklaret, at han igennem en årrække har fungeret som stagemanager ved forskellige scener på Roskildefestivalen samt til koncerter og festivaler i øvrigt rundt om i verden.

Stagemanageren er en lønnet funktion, og hans ansættelsesforhold er aftalt i en kontrakt.

Som stagemanager er han ansvarlig for afviklingen af koncerterne på Orange Scene. En af hans vigtigste opgaver er at få grupperne på scenen til den planlagte tid, samt at sikre at grupperne ikke spiller ud over den planlagte tid. Der foreligger ikke en arbejdsbeskrivelse for funktionen. "Roskildefestivalen købte en Stagemanager, hvor funktionen er almen kendt". Afhørtes nærmeste overordnede er koordinatoren for Orange Område. Den næste i rækken er Leif Skov ved Orange Kontor. Denne rækkefølge skulle også benyttes som referencevej, når f.eks. en koncert skulle stoppes. Om kommandovejen forklarer afhørte, at den ansatte, der mente at koncerten skulle stoppes, henvendte sig til sin nærmest ansvarlige, der derefter henvendte sig til Stagemanageren. Stagemanageren vil derefter henvende sig til bandets Tourmanager, som altid er på/ved scenen, og bede ham om at stoppe koncerten. Afhørte har ikke selv radio, idet han mener, at dette ikke ville kunne forbedre hans arbejdsbetingelser ved afviklingen af koncerterne. Afhørte talte under koncerterne med "sine" stagehands. Derved får han kendskab til, hvad der sker. Endvidere er det svært at høre, hvad der bliver sagt på radioen, når musikken spiller. Afstanden mellem de ansatte i det Orange Område er ikke større, end det er muligt at gå eller løbe til hinanden og overbringe beskeder.

Om selve ulykken har afhørte forklaret, at han på et tidspunkt under koncerten blev ringet op på sin mobiltelefon af sin kæreste fra Frankrig. Han gik ud i bagsceneområdet ved Orange Produktionskontor og talte med kæresten. Under samtalen kom en kvindelig medarbejder hen til afhørte. Hun virkede meget rystet. Hun sagde, at de skulle stoppe musikken, da publikum blev mast foran Orange Scene. Afhørte afbrød sin telefonsamtale, da han fornemmede, at der var noget alvorligt undervejs. (Af oplysninger fra det franske teleselskab fremgår at samtalen startede kl. 23.14.00 og sluttede kl.

Vejledningen indeholder en række praktiske råd til vagterne om, hvorledes de skal forholde sig i relation til publikum. Der er i vejledningen ingen vejledning om, hvorledes man skal forholde sig i tilfælde af en ulykke eller lignende.

Endvidere er der udarbejdet en funktionsbeskrivelse for Stagemanagerfunktionen: "Stagemanagerfunktionen på Roskilde Festivals musikscener". Der henvises til bilag 9. Årstallet 2000 er anført på funktionsbeskrivelsen.

Det fremgår af funktionsbeskrivelsen, at Stagemanageren fungerer som bindeledet mellem kunstneren og arrangøren. Det fremgår endvidere, at han skal være til stede "fysisk" på eller i umiddelbar nærhed af scenen op til og når programmet afvikles.

Der er flere steder i funktionsbeskrivelsen anført, at han skal samarbejde med scenens produktionskontor. Der er intet sted i funktionsbeskrivelsen nævnt, hvorledes man skal forholde sig i forbindelse med en ulykke, herunder ejheller om, hvorledes musikken skal standses i forbindelse med en ulykke eller lignende

Endelig er der udarbejdet en funktionsbeskrivelse for konferencieren: "Konferencieren på festivalens 7 musikscener". Der henvises til bilag 8. Årstallet 2000 er anført på funktionsbeskrivelsen.

Det fremgår af funktionsbeskrivelsen, at Konferencieren skal være saglig og informativ og at publikum aldrig må være i tvivl om, hvorvidt Konferencieren joker eller er seriøs. Han må kun bringe meddelelser fra den vagthavende på scenekontoret, fra festivalledelsen eller fra Orange Kontor. Endelig fremgår det at ... "Det er konferencieren, der skal meddele en eventuel akut besked under et band - eller midt i en lang pause. Konferencieren skal derfor overvære alle koncerter i fuldt omfang fra scenen (eller tæt på) og i alle tilfælde fra en position, som stagemanager og scenekontoret kender til."

For så vidt angår spørgsmålet om der af festivalledelsen er udarbejdet retningslinier eller planer i forbindelse med en ulykke bemærkes, at festivalledelsen har udarbejdet retningslinier, dateret den 26. juni 1997, vedrørende "Oplysninger til brug for scenerne på Roskilde Festival ved større ulykker/katastrofer". Der henvises til bilag 10.

Det fremgår af disse retningslinier, at de skal opbevares i en åben kuvert på Produktionskontoret og hos Ansvarsgruppelederen. Retningslinierne retter sig mod konferencieren, der instrueres om, i tilfælde af en større ulykke/katastrofe, at gå på scenen og "*..nøgternt fortælle publikum, hvad der er sket, søge at tale beroligende til publikum for at undgå panik, viderebringe øvrige oplysninger og eventuelt forholdsregler fra Ansvarsgruppelederen til publikum ...*".

I tilknytning til retningslinierne er der udarbejdet en meddelelse til konferencieren, der indeholder en vejledning om, hvad han skal sige til publikum i tilfælde af en ulykke eller katastrofe. Der henvises til bilag 11. Det fremgår af meddelelsen at konferencieren skal "*... søge at tale beroligende til publikum for at undgå panik, tage kontakt til politiets leder på stedet og aftale nærmere forholdsregler med denne.*"

Det bemærkes, at disse retningslinier er indarbejdet i en af politiets planer til brug i tilfælde af en ulykke, der henvises til afsnit 11.2.2 om politiets planer i forbindelse med en ulykke på Roskilde Festival.

- At vagtpersonale fra Gul Scene kontaktede Orange Produktionskontor, som meldte tilbage, at de ikke kunne se, at der var problemer.
- At vagtpersonalet bemærkede, at publikum begyndte at vælte 3-4 numre inde i koncerten.
- At vagtpersonalet bemærkede at publikum væltede i felterne 7-10-13-16, ca. 2 m fra frontbuen, hvor vagterne ikke kunne nå dem fra frontbuen. På baggrund af forklaringerne fra publikum kan det lægges til grund, at den store gruppe publikummere faldt på et tidspunkt mellem kl. 23.05 og 23.10.
- At vagtpersonalet bemærkede, publikum væltede i en sådant antal, og lå på en sådan måde, at de ikke var i stand til at komme op at stå igen ved egen hjælp. Det må lægges til grund, at der gik nogle minutter før vagterne erkendte alvoren.
- At publikum råbte til vagterne, at de skulle standse musikken.
- At enkelte vagter, da de erkendte den alvorlige situation hoppede ud blandt publikum for at hjælpe med at trække publikum ind i frontbuen, uagtet der var en regel om, at vagterne af sikkerhedsmæssige årsager ikke måtte kravle over hegnet og ud til publikum.
- At flere vagter anmodede frontbuelederen - nogle flere gange - om at standse musikken. Det er en generel opfattelse blandt vagterne, at der gik (for) lang tid, før musikken standsede.
- At frontbuelederen, løbegangslederen, scenevagterne, sikkerhedslederen, vagthavende samt Orange Produktionskontor under koncerterne er i indbyrdes radiokontakt på en særlig sikkerhedskanal, samt at radioerne fungerede.
- At frontbuelederen over radioen meldte, at der var alvorlige problemer blandt publikum - muligvis døde - og at musikken skulle standses. Der blev ikke sat navn på meldingen.
- At meldingen om, at der var alvorlige problemer blandt publikum og at musikken skulle standses blev hørt af mindst en scenevagt, vagthavende samt Orange Produktionskontor, ligesom flere andre personer opholdt sig i lokaler, hvor sikkerhedskanalen kunne høres.
- At det at standse en koncert blandt de involverede blev betragtet som et usædvanligt skridt.
- At der ikke var udarbejdet retningslinier for, hvem der har kompetencen til at standse musikken
- At festivalledelsen havde den opfattelse, at det var stagemanageren, der havde kompetencen til at standse musikken.
- At stagemanageren ikke var forsynet med en radio, og derfor ikke kunne høre med på sikkerhedskanalen, men han var bekendt med kompetencen. En beslutning om at standse musikken skulle dog konfirmeres af ledelsen, herunder en holdleder.

- At stagemanageren i henhold til sin stillingsbeskrivelse skal opholde i området omkring scenen under afviklingen af en koncert. Det fremgår ikke af stillingsbeskrivelsen, at det er stagemanageren der har kompetencen (ansvaret) for at standse musikken.
- At stagemanageren opholdt sig i bagsceneområdet da der over radioen blev meldt, at musikken skal standses. Stagemanageren taler i telefon fra kl. 23.14 til kl. 23.19, hvor samtalen afbrydes da han orienteres om, at der er problemer foran scenen. Han søgte bekræftelse på, at musikken skulle standses.
- At det var den almindelige antagelse blandt holdlederne, at det var Orange Produktionskontor, som var tilknyttet radiosystemet, som skulle træffe beslutningen om at standse musikken. Der var ingen der var bekendt med, at det var stagemanageren de skulle rette henvendelse til for at få musikken standset.
- At der fra Orange Produktionskontor blev forsøgt ringet til festivalledelsen får at få "grønt lys" til at standse koncerten.
- At stagemanageren kontaktede tourmanageren og at de talte om problemerne blandt publikum samt om at standse musikken. Stagemanageren manglede en bekræftelse fra ledelsen.
- At bagstopperen for vagthavende, da han over radioen hørte at sikkerhedslederen blev kaldt til frontbuen, indså, at der var noget alvorligt under opsejling, hvorefter han gik op på scenen, hvor han traf stagemanageren og bandets tourmanager.
- At vagtpersonalet bemærkede, at den første livløse publikummere blev bragt ind over frontbuen før musikken standsede.
- At stagemanageren spurgte "bagstopperen" hvorvidt de havde kompetence til at standse musikken. Bagstopperen sagde ja, hvorefter Tourmanageren gik ind på scenen, og straks foranledigede musikken standset. Musikken standsede kl. 23.24.
- At forsangeren og tourmanageren på skift i tidsrummet kl. 23.24 til kl. 23.29 anmoder publikum trække sig tilbage så det er muligt at redde de væltede publikummere fri af bunken.
- At konferencieren først gik på scenen kl. 23.48 og orienterede publikum om ulykken.
- At det blev muligt at hjælpe de væltede, da publikum trak sig tilbage.
- At der gik mindst 20 minutter fra den store gruppe publikummere vælter til de sidste blev bjærget ind.
- At vagterne i højre side af frontbuen (set fra frontbuen) ikke bemærkede, at publikum der var faldet. Man opdagede først, at der var noget galt, da musikken standsede.
- At flere vagter havde indtryk af, at der ikke var læger og sygeplejersker nok, idet de selv, i lang tid, måtte yde førstehjælp til de tilskadekomne, de havde bragt til lægeteltet før lægepersonalet overtog.

Samariterlægeorganisationen

Denne del af det lægelige beredskab på festivalen er, trods navnet, ikke en del af Dansk Røde Kors organisationen. Men de læger og sygeplejersker der er tilknyttet funktionen har til huse i Dansk Røde Kors Mainvagt .

Funktionen består af 12 læger og 15 sygeplejersker, hvis opgave det er, efter et forud fastlagt skema, at støtte de 3 samariterstationer med lægefaglig ekspertise, herunder behandling. Derudover fører samariterlægen tilsyn med de "indlagte" i afrusningsteltet, som er placeret i tilknytning til Main.

I henhold til vagtplanen var der på tidspunktet for ulykken 2 læger og 2 sygeplejersker på vagt.

Funktionen råder over genoplivningsudstyr samt medicin i form af blandt andet adrenalin.

Samariterlægefunktionen er ikke udstyret med radio eller telefon. Al kommunikation med funktionen foregår gennem Dansk Røde Kors Administrative Vagtleder.

Der henvises til afsnit 8.3, hvor funktionen er mere indgående beskrevet.

Festivallægen

Lederen af samariterlægerne (H-9-1) fungerer samtidigt som "Festivallæge" og står lægefagligt til rådighed for festivalledelsen. Han er udstyret med en mobiltelefon så festivalledelsen i en given situation hurtigt kan få fat i den pågældende. Der er mere tale om en praktisk foranstaltning så ledelsen hurtigt kan få vejledning, hvis der skulle opstå et lægefagligt spørgsmål, eksempelvis hvis et medlem af en musikgruppe pludselig skulle få behov for læge.

Paramedicgruppen

Funktionen blev etableret i 1998 på grund af udviklingen inden for rusmidler. Funktionen bemannes af ca. 40 læger og medicinstuderende, hvis opgave det er, særligt i Technomusikområdet, at observere festivaldeltagernes velbefindende, og viderevisitere dem, som måtte være utilpas eller på anden måde måtte have brug for læge, til scenelægerne eller samariterlægerne. Paramedicvagterne arbejder sammen i par, og under de største koncerter er der 7 til 8 par, som arbejder i Technoområdet (H-12-1).

For så vidt angår festivallægen og paramedicvagterne vil disse ikke blive beskrevet i særskilte afsnit, idet de ikke som funktion indgår i forbindelse med ulykken.

I forbindelse med redningsindsatsen blev der af politiet, i området bag Orange Scene, oprettet to opsamlingssteder – et for de døde og et for de tilskadekomne. Da de døde skulle transporteres fra festivalpladsen til sygehuset var der behov for en læge til at udfylde papirer mv. til brug for indtransporten. For så vidt angår de tilskadekomne, tilbød en læge sin assistance med diagnosticering og visitering af disse. De to lægers forklaringer, begge var frivillige under Paramedicvagten, er henholdsvis som læge 20 og 21 gengivet i afsnittet "Scenelægefunktionen".

Jeg vil herefter gå over til en nærmere beskrivelse af de enkelte lægelige enheders dispositioner mv. i forbindelse med ulykken.

- At de første tilskadekomne blev bragt ind i lægeteltet efter at forsangeren havde bedt publikum om at trække sig tilbage.
- At der gik nogen tid fra musikken standsede til de første tilskadekomne blev bragt til behandling.
- At lægerne var af den opfattelse, at de livløse de modtog til behandling havde været døde i nogen tid - 15-20 minutter.
- At der kort tid efter de første livløse blev bragt ind i lægeteltet blev ringet til 112 (kl. 23.32) og rekvireret 5 ambulancer.
- At der ved de enkelte scener, hvor der er scenelæger, alene er medicinsk udstyr til at starte behandlingen af to til tre livløse patienter.
- At man i lægeteltet løb tør for medicin før ambulancerne nåede frem. (Første ambulance meldes fremme kl. 23.37).
- At koordinerende læge modtog oplysninger vedrørende de patienter, der blev erklæret for døde.
- At politifolk som bistod med førstehjælp, i nogle tilfælde fra læger modtog oplysninger om hvem der var erklæret for døde, og blev samtidigt anmodet om, at identificere de pågældende.
- At alle der blev bragt til behandling ved scenelægerne hurtigt kom under behandling.
- At såvel vagter som politifolk hjalp med at behandle de tilskadekomne.
- At læger og sygeplejerske ved Scenelægefunktionen ydede førstehjælp i form af kunstigt åndedræt, hjertemassage, indgivelse af adrenalin og atropin, ligesom der blev givet stød med defibrillator.
- At da den første ambulance ankom til sygehuset (ca. kl. 23.50) var man ikke på sygehuset bekendt med, at der var sket en større ulykke på festivalen.
- At Scenelægefunktionen forlod lægeteltet omkring midnat for at gå til debriefing.
- At en læge fra Paramedicvagten, efter krav fra Falck, og efter forudgående undersøgelse udfærdigede såkaldte "tåsedler" på de personer, som efter at været blevet erklæret for døde, blev anbragt i en skurvogn placeret bag Orange Scene.
- At en læge fra Paramedicvagten arbejdede i bagområdet med at undersøge og videresende tilskadekomne fra ulykken.
- At ingen af de tilsyneladende livløse, der blev forsøgt genoplivet med førstehjælp og medicin rent faktisk blev genoplivet.

Frontbuevagt (H-4-7) har forklaret, at hun arbejdede som frontbuevagt på Roskilde Festivalen. Efter at have hjulpet med at bære en bevidstløs mand til lægeteltet, tog afhørte opstilling i løbegangen ud for felt nr. 7. Et par frontbuevagter kom slæbende med en mand, der passede på Tonnesens signalement. Han var livløs. Pågældende blev lagt udenfor lægeteltet. Afhørte mener at musikken stadig spillede på dette tidspunkt, men er ikke sikker. Der blev råbt på læge, og der kom straks en kvinde, som følte efter puls. Kvinden begyndte på hjertemassage, mens afhørte gav kunstigt åndedræt. Efter et par minutter sagde kvinden, der gav hjertemassage, at den pågældende var død. Afhørte fortsatte med at give kunstigt åndedræt. På et tidspunkt kom der en anden kvinde. Hun medbragte en sprøjte med adrenalin, som blev sprøjtet ind i halsen på den pågældende. Også denne kvinde gav Tonnesen hjertemassage. Behandlingen blev standset.

Læge 7 (H-6-40) har forklaret, at 2 vagter kom bærende med en livløs person, som de lagde i gruset uden for teltet. De undersøgte ham og konstaterede, at han hverken havde puls eller vejrtrækning. Afhørte og en sygeplejerske begyndte straks genoplivningsforsøg på patienten. På et tidspunkt tilbød en politimand sin assistance. Han overtog hjertemassagen, mens afhørte gav patienten både adrenalin og atropin. På et tidspunkt blev afhørte afløst af nogen fra det tilgående lægehold. Forevist fotos af de afdøde har afhørte forklaret, at den pågældende han behandlede er identisk med Tonnesen.

Læge (H-6-4-1) har forklaret, at hun arbejdede på lægeholdet ved Orange Scene. Da musikken standsede, blev der bragt flere meget dårlige patienter med hjertestop til lægeteltet. Læger og sygeplejersker begyndte straks behandlingen af de indbragte. Afhørte gav hjertemassage og ventilerede, og hun arbejdede blandt andre meget med Tonnesen. Afhørte forklarer, at hun kender familien. Afhørte føjer til, at den lægelige behandling på alle fortsatte længere end det nogensinde ville have gjort på et sygehus.

Læge 14 (H-6-52) har forklaret, at han tilså en patient, som modtog behandling. Afhørte spurgte, hvor længe man havde været i gang med behandling, og fik oplyst, at man havde været i gang i ca. 20 min. Afhørte satte elektroder på brystet af patienten, som han forevist et foto genkendte som Tonnesen, og konstaterede, at der ikke var nogen hjerteaktivitet. Behandlingen blev fortsat i yderligere 5 min., men Tonnesen forblev livløs. Afhørte undersøgte herefter Tonnesen og konstaterede, at der ikke var vejrtrækning, ikke puls, hjertet var uden aktivitet, pupillerne var maksimalt udvidede og uden reaktion på lys. Afhørte stoppede herefter behandlingen, og erklærede Tonnesen for død. Han vil umiddelbart mene, at klokken var ca. 23.55.

De afdøde blev efter at være erklæret døde bragt til en skurvogn, som kort før midnat blev indrettet til opsamlingssted for de døde. Opsamlingsstedet blev bevogtet af politiet. I skurvognen blev de forud for indbringelsen til sygehuset tilset af **læge 20**.

Det fremgår af oplysninger fra RASR (S-2-1), at Tonnesen blev indbragt på hospitalet den 1. juli 2000 kl. 01.26, og (på ny) erklæret død ved ankomsten.

Tonnesen blev obduceret den 1. juli 2000. Det fremgår af obduktionserklæringen (C-2-11), at: "Dødsårsagen må - når det i sagen oplyste sammenholdes med obduktionsfundene - snarest antages at være kvælning som følge af kraftig sammentrykning af brystkassen".

Kl. 23:31 opkald fra Lægeteltet på festivalen vedrørende ambulancer.
Kl. 23.43 opkald vedrørende ulykke på Holbækmotorvejen.

Efter forudgående indhentet tilladelse fra festivalledelsen er der hos TDC forsøgt indhentet oplysninger vedrørende eventuelle opkald til alarmcentralen fra festivalens fastnettelefoner (B-132-4). TDC meddelte imidlertid, at oplysningerne ikke længere fremgik af selskabets databaser - oplysningerne bliver ikke gemt så længe. Det har derfor ikke været muligt at få fastlagt, hvorvidt der via fastnettelefoner har været foretaget opkald til 112 vedrørende ulykken.

I et forsøg på at finde ud af, hvorvidt musikken spillede eller ej da der kl. 23.31 blev foretaget opkald til alarmcentralen fra lægeteltet, blev det forsøgt at rekvirere båndudskrift fra alarmcentralen vedrørende opkaldet. Det viste sig, at optagelsen ikke blev sikret i forbindelse med Roskilde Politis undersøgelse af ulykken. Båndet blev rutinemæssigt slettet (B-132-5).

Koordinerende læge ved scenelægerne (G-2-13) har forklaret, at han på et tidspunkt, hvor der endnu blev spillet musik på scenen, fik oplysninger om, at der lå "5 personer derude". Han kaldte straks op til festivalens Kommunikationskontor på festivalradioen og bad om 5 ambulancer til Orange Scene. Han har forklaret, at han afgav meldingen et par gange, idet han var i tvivl om, hvorvidt meldingen blev opfattet i Kommunikationskontoret. Der gik herefter nogen tid, og afhørte begyndte at undre sig over, at der ikke kom ambulancer. Han besluttede sig derfor for at ringe 112 på Scenelægefunktionens mobiltelefon. Han fik i den forbindelse oplyst af en læge, at der netop var blevet ringet til 112 og bestilt ambulancer.

En læge (H-6-48) har forklaret, at hun da de første livløse patienter blev bragt ind i teltet, forsøgte at få kontakt til koordinerende læge, men hun kunne ikke finde ham. Hun tog derefter en mobiltelefon, som lå på et bord i teltet, og ringede til 112. Hun anmodede om 5 ambulancer.

Den Administrative Vagtleder for Dansk Røde Kors (H-8-35) har forklaret, at han mødte på vagt omkring kl. 23.30. Der blev han mødt af vagtmandskab fra vagterne East og West, som af Beredskabskontoret var blevet anmodet om at gå til Main. Afhørte var uforstående overfor, hvad bæreholdene skulle bruges til. Han ringede derfor til Beredskabskontoret, men fik ingen forklaring.

Brandstationens telefonvagt på Camp East (R-4-1) har forklaret, at hun på et tidspunkt, hun ikke husker nærmere, blev ringet op af festivalens Beredskabskontor som oplyste, at der var problemer ved Orange Scene, og at der skulle bruges ambulancer. Hun ringede straks til Roskilde Brandstation og videregav beskeden til Vagtmesteren.

Vagtmesteren på Brandstationen (R-5-1) har forklaret, at han kl. 23.32 blev kontaktet af telefonvagten på East og informeret om, at der var sket en ulykke ved Orange Scene. Kl. 23.33 blev han alarmeret om ulykken af 112 (Roskilde Politi).

Det bemærkes afslutningsvis, at tidspunktet for opkaldet til 112 fra lægeteltet varierer fra kl. 23.31 - 23.34, afhængig af, hvilken myndighed, der registrerer opkaldet.

Der henvises til kortet nedenfor, hvor Politivagtens placering fremgår.

Politivagten og Politistationen har hver en vagthavendefunktion, som disponerer og i den forbindelse udfærdiger en log over dispositioner og meldinger - døgnrapporten. Jeg har nedenfor i et selvstændigt afsnit om døgnrapporten samlet de væsentligste dispositioner og meldinger i forbindelse med ulykken og den efterfølgende redningsaktion.

Kl. 23.41 Der etableres ambulanceveje.(Således at ambulancerne kan køre uhindret til festivalpladsen, og fra pladsen til sygehuset)

Kl. 23.45 Politipatrulje melder, at der er flere døde og 10-15 meget svært tilskadekomne i forbindelse med ulykken.

Kl. 23.50 Politipatrulje melder, at alle ambulancer der er afgået til hospitalet skal returnere til Orange Scene. Der er brug for mindst 10 ambulancer endnu.

Kl. 23.52 Politipatrulje meddeler, at der er brug for psykologhjælp til de chokerede festivalgæster og vagter.

Kl 23.53 Politipatrulje anmoder om adrenalin og atropin til Orange Scene. Roskilde Brandvæsen anmodes om at tage medicin med tilbage i de returnerende ambulancer.

Kl. 23.54 RASR anmodes om at fremskaffe lægehold til området.

Kl. 23.56 Politipatrulje meddeler, at der er oprettet opsamlingsplads til de døde.

Kl. 00.01 Oprettelse af KST på festivalpladsen.

Kl. 00.03 Politipatrulje efterlyser koordinerende læge, (scenelægefunktionen) da der stadig er "kaos".

Kl. 00.07 Politipatrulje melder, at der nu er kontakt med koordinerende læge.

Kl. 00.09 Festivalens Beredskabskontor anmodes om at stille med vagter til afsøgning af området foran Orange Scene for yderligere tilskadekomne.

Kl. 00.12 Lægeholdet fra RASR (Kool-lægen) meldes fremme.

Kl. 00.14 Lægeholdet køres retur til RASR.

Kl. 00.16 Politipatrulje meddeler, at der stadig er 20 personer, som skal transporteres til hospitalet. Ambulancevejene skal opretholdes.

Kl. 00.17 Politipatrulje rykker for at få festivalledelsen til stedet. Festivalkontoret kontaktet uden resultat.

Kl. 00.21 Området foran Orange Scene er gennemgået. Ikke flere tilskadekomne udfundet.

Kl. 00.25 De første lettere tilskadekomne køres til hospitalet.

Kl. 00.25 Området foran scenen forsøges afsøgt for tilskadekomne. Det forsøges at få publikum til at trække sig tilbage – uden held. Patruljerne må trække sig tilbage i området bag scenen.

Kl. 00.30 Melding om, at ambulancevejene skal opretholdes, idet der stadigvæk kommer tilskadekomne.

Kl. 00.30 Falck oplyser, at ca. 50 personer har brug for psykologhjælp.

Publikummer (I-1-40) har forklaret, at han var placeret tæt ved et højtalertårn, bag felt 25 og 26. Da koncerten med Pearl Jam startede, var det afhørtes og de øvrige omkringståendes opfattelse, at højtalerne ikke virkede. Det var han og øvrige publikummere meget utilfredse med, hvorfor de fleste omkring ham gik frem mod scenen, da det var umuligt at høre musikken, der hvor de stod.

Publikummer (I-1-104) har forklaret, at han var placeret i området bag mixertårnet. Her plejede han at tage ophold under koncerter, idet lyden dér plejede at være god. Der kom imidlertid ikke lyd ud af de 4 delayhøjtalere, som sender musikken fra scenen og ud i området bag ved mixertårnet. Det var derfor, at flere og flere rykkede ind i området foran mixertårnet, og herved blev der ekstra meget pres foran scenen. Afhørte og hans kammerater forsøgte også at komme tættere på scenen, da der ikke kom lyd ud af de nævnte højtalere. De opgav dog hurtigt, idet presset var for stort og publikum stod for tæt.

Publikummer (I-1-106) har forklaret, at han var placeret helt tilbage i publikumsområdet, ca. midt for scenen. Der hvor afhørte stod, var lydniveauet utroligt lavt, hvilket gjorde, at folk bagved var tvunget til at komme tættere på scenen, hvis de ville høre noget.

Publikummer (I-1-123) har forklaret, at han stod bag lydtårnet ved storskærmen. Her var lyden fra højtalerne meget lav og af dårlig kvalitet. Efter afhørtes opfattelse kunne det være forklaringen på, at mange mennesker gik/masede sig frem mod scenen.

Publikummer (I-1-125) har forklaret, at han var placeret i felt 25 ud for højre scenehøjtaler. Lyden var efter hans opfattelse ekstremt lav i forhold til ved andre koncerter ved Orange Scene. Efter 3 numre valgte han at trække tilbage på grund af det voldsomme pres, der var bagfra. Han trak sig tilbage til området ved mixertårnet for at se koncerten fra storskærmen. Lyden var dog så lav, at han på et tidspunkt overvejede at trække nærmere op mod scenen igen. Efter afhørtes opfattelse var det kraftige pres mod scenens midte begrundet i den ekstremt lave lyd, idet publikum trængte sig frem mod scenen for bedre at høre koncerten.

Publikummer (I-1-176) har forklaret, at hun stod i området til højre for mixertårnet. Lyden var meget dårlig. Det var ikke selve styrken, men mere kvaliteten der var dårlig. Lyden var ikke klar, og det var umuligt at høre teksten fra sangeren. Hun havde ikke ved andre koncerter på festivalen oplevet en så dårlig lyd. Der var flere personer i det område, hvor hun opholdt sig, der snakkede om den dårlige lyd, og flere forsøgte at komme længere frem mod scenen i håb om, at højtalerne ved scenen virkede bedre.

Publikummer (I-1-201) har forklaret, at han placerede sig ved palletribunen i venstre side set fra scenen. Der var god plads og ingen problemer, ligesom han kunne se storskærmen fra stedet, hvor han stod. Det var meget vanskeligt at høre, hvad der foregik på scenen, og hvis man ikke i forvejen kendte de numre, som Pearl Jam spillede, kunne man ikke høre, hvilke numre det var. For bedre at kunne høre musikken, bevægede afhørte sig længere frem, og kom næsten frem til mixertårnet – stadig i publikumsområdets venstre side set fra scenen. På grund af trængsel var det ikke muligt at komme længere frem, hvilket var unormalt, idet der plejer at være god plads på højde med mixertårnet. Han var sikker på, at den dårlige lyd har været med til at presse publikum længere frem mod scenen, hvilket så har givet et særdeles stort pres helt fremme.

